

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากที่ได้กล่าวมาแล้วถึงกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีวิธีการและขั้นตอนของการเรียนรู้แบบไหน รวมไปถึงสถาบันต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองและได้กล่าวรวมไปถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของทหารว่ามีอยู่อย่างไร และนักเรียนนายเรืออากาศได้รับการถ่ายทอดมาในลักษณะใดซึ่งเนื้อหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดแล้วนั้นจะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะทำให้เราทราบถึงภูมิหลัง ทักษะ ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมืองรวมตลอดไปถึงวัฒนธรรมทางการเมืองว่ามีอยู่อย่างไร

ในการศึกษาจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เราจะพบว่านักเรียนนายเรืออากาศได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองให้เคยชินกับระบบอำนาจนิยม นั่นคือการถูกถ่ายทอดให้ยอมรับการปกครองแบบหลายการบังคับบัญชา โดยผู้บังคับบัญชาและปฏิบัติตนอยู่ในกรอบระเบียบวินัยของกฎข้อบังคับที่กำหนดโดยไม่ได้แย้ง

ในบทต่อไปนี้จะได้พูดถึงผลการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ การเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัดนับเป็นรากฐานของวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้ก้าวรุดหน้าต่อไป ประกอบกับสถาบันต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน รวมไปถึงระบบราชการล้วนแล้วแต่ทำให้นักเรียนต้องเคารพเชื่อฟังและยำเกรงผู้มีอาวุโสกว่าทั้งสิ้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนกลายเป็นผู้ยอมรับอำนาจได้ง่ายขึ้น การที่ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และคำสั่งอย่างเคร่งครัดนี้เองทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

ในตอนต่อไปนี้จะได้วิเคราะห์ถึงผลของวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ ที่มีต่อทัศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองว่ามีอยู่อย่างไร และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองมากน้อยแค่ไหน โดยจะยกเอาระดับการศึกษาของนักเรียนอาชีพของบิคามารคา มาเป็นตัวแปรอิสระ (independent variables) ว่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนซึ่งเป็นตัวแปรตาม (dependent variables) อย่างไม่บ้าง

การที่จะศึกษาวิเคราะห์ ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานเอาไว้ 3 ประการคือ

1. นักเรียนนายเรืออากาศไทยในปัจจุบัน มีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม
2. นักเรียนนายเรืออากาศที่เรียนอยู่ในชั้นสูงกว่า จะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า
3. นักเรียนนายเรืออากาศที่บิคามารคา มีอาชีพรับราชการทหาร ส่วนใหญ่ จะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิคามารคา ไม่ได้มีอาชีพเป็นข้าราชการทหาร

สำหรับสมมุติฐานในข้อที่ 1 เราได้ศึกษามาแล้วว่ากระบวนการเรียนรู้ของบุคคลมีอิทธิพลต่อความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อทัศนต่าง ๆ ซึ่งไม่เหมือนกัน ถ้าสถาบันต่าง ๆ ในทางการเมือง ให้การเรียนรู้แก่บุคคลในทางที่สอดคล้องกับความเป็นประชาธิปไตย ก็น่าจะสันนิษฐานได้ว่าผู้ที่ได้รับการเรียนรู้จากสถาบันเหล่านั้นจะมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตยได้

สำหรับกรณีโรงเรียนนายเรืออากาศ สถาบันที่เป็นสังคมของถ้อยยอมรับอำนาจและการใช้อำนาจ การอบรมในโรงเรียนเน้นให้นักเรียนเคารพยำเกรงผู้ที่อยู่ในชั้นสูงกว่า ซึ่งอันนี้มีผลทำให้นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม (authoritarian personality) ซึ่งหมายถึงแนวโน้มของบุคคลที่จะอ่อนน้อมหรือรับฟังโดยไม่โต้แย้งต่อบุคคลที่มีอำนาจมากกว่า อายุมากกว่า เช่นญาติผู้ใหญ่ บิคามารคา ครูอาจารย์ พระ นาย เป็นต้น ก็อ้อมไม่เห็นด้วย

กับบุคคลเหล่านี้ก็จะเฉยเสีย ยอมรับฟังเฉย ๆ ถ้าไม่พอใจก็จะพยายามข่มความรู้สึกเอาไว้ และมักจะไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีอาวุโสน้อยกว่า ซึ่งบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมนี้ ทำให้คนไทยมีลักษณะเอาแต่ใจ ชอบความเด็ดขาด ไม่ชอบให้ใครมาโต้แย้งความคิดของคน¹ บุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมนี้ ไม่เกื้อกูลระบอบประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าไปได้

ส่วนสมมุติฐานในข้อที่ 2 ที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศที่เรียนอยู่ในชั้นสูงกว่าจะมีความเป็นอำนาจนิยมมากกว่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ทศนคติและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน น่าจะทำให้ผู้ที่ได้รับการอบรมในแบบทหารมากกว่า จะเพิ่มนิสัยที่มีลักษณะที่เป็นอำนาจนิยมได้มากกว่าคนที่ได้รับการอบรมมาน้อยกว่า หรือพูดง่าย ๆ ก็คือการที่ได้รับการอบรมแบบทหารยิ่งมากหรือนานขึ้นเท่าใดก็จะยิ่งเพิ่มทศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมเพิ่มขึ้นเท่านั้น² เมื่อนักเรียนนายเรืออากาศรุ่นแรก ๆ อยู่ในสถาบันที่ผ่านการอบรมสั่งสอนที่ซัดกับหลักของความเป็นประชาธิปไตย พวกเขาจะสะสมเอาทศนคติที่ไม่เป็นประชาธิปไตยเอาไว้และในเวลาเดียวกันก็จะพยายามให้การศึกษาอบรมรุ่นหลัง ๆ ในหลักการที่ไม่เป็นประชาธิปไตยเหมือนกับคนอื่นด้วย แบบแผนของการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับโดยเฉพาะรุ่นน้องชั้นปีที่ 1 จะถูกอบรมให้ยอมรับอำนาจและคำสั่งของรุ่นพี่ที่อยู่ในชั้นสูงขึ้นไปตามลำดับโดยไม่มีข้อยกเว้น มิฉะนั้นนักเรียนเหล่านั้นต้องยอมรับอำนาจของรุ่นพี่ เมื่อใดที่คนได้พ้น

¹ณรงค์ สินสวัสดิ์ และรอส พรสเซีย, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517), หน้า 66 - 67. รายละเอียดเพิ่มเติมดูได้จาก T.W. Adorno et al., The Authoritarian Personality (New York : Harper, 1950).

²Jin Viphatkalas, "The Military in Politics : A Study of Military Leadership in Thailand," (Doctoral Thesis, University of Oregon, 1966), p. 193.

สถานะของความเป็นรุ่นน้องก็จะกลายเป็นผู้ที่นิยมอ่านาจเพื่อเป็นการชดเชยสิ่งที่คนไม่เคยมีมาก่อนและจะมีความภูมิใจในการได้แสดงออกซึ่งอ่านาจและในเวลาเดียวกันจะอบรมให้ผู้ที่เข้ามาใหม่ให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งและยอมรับการใช้อ่านาจของเขาต่อไป เมื่อนักเรียนใหม่ซึ่งยังไม่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองมามากเท่ากับรุ่นพี่ การปลูกฝังทัศนคติที่เป็นแบบอ่านาจนิยมยังมีน้อยกว่ารุ่นพี่ ดังนั้นนักเรียนนายเรืออากาศที่อยู่ในชั้นสูงกว่าก็จะมีทัศนคติที่เป็นแบบอ่านาจนิยมมากกว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นต่ำกว่า

สำหรับสมมุติฐานข้อสุดท้ายที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารคามีอาชีพรับราชการทหาร ส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นอ่านาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารคามีได้มีอาชีพเป็นทหาร ทั้งนี้เพราะผู้ศึกษาเห็นว่าอาชีพรับราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรับราชการทหาร บุคคลจะถูกอิทธิพลของระบบราชการครอบคลุมนำไป ระเบียบราชการทหาร ปลูกฝังอุปนิสัยให้เชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มีการฝึกอบรมให้มีความรักหมู่คณะ อยู่ในระเบียบวินัย มีความกล้าหาญเสียสละ และในเวลาเดียวกันก็มีการใช้อ่านาจบังคับในการปกครองซึ่งแสดงออกถึงลักษณะของความเป็นอ่านาจนิยมมากกว่าสังคมอื่น และเนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างทัศนคติและการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่คนในสังคมทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นแหล่งที่พฤติกรรมในทางการเมือง (political behavior) ถูกสะสมเอาไว้มากมายในวัยเด็ก และแม้ว่าจะผ่านการเป็นเด็กไปแล้วก็ตาม อิทธิพลของครอบครัวก็ยังมีอยู่มากเพียงแต่เราจะใช้สามัญสำนึกเพียงนิดเดียว เราก็ต้องยอมรับว่าครอบครัวจะทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ทางสังคมที่สำคัญยิ่ง (critical socializing agents) เมื่อบุคคลสำคัญในครอบครัวคือบิดามารดาที่มีทัศนคติที่เป็นแบบ

¹ เราจะเห็นได้จากคำขวัญต่าง ๆ เช่น "ชาติ เกียรติ วินัย กล้าหาญ สามัคคี" "ตัวตายดีกว่าชาติตาย" ฯลฯ

² รายละเอียดเกี่ยวกับ socializing agents คุ้ได้จาก Ted Taper, Political Education and Stability, (New York : John Wiley and Sons, 1976), pp. 27 - 36.

อำนาจนิยม เพราะได้รับการเรียนรู้มาจากสถาบันระบบราชการทหาร ก็ย่อมจะถ่ายทอดทัศนคติและอุดมการณ์ต่าง ๆ ให้กับบุตรผู้เป็นสมาชิกของครอบครัวที่ใกล้ชิดที่สุดต่อไปอีก ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนที่มีบิดามารดาเป็นทหารมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้มีบิดามารดาเป็นทหาร

จากที่ไต่ถามมาตั้งแต่ต้นว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีต่อการเรียนรู้ทางการ เมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเมืองในสังคมนั้น ๆ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวการอันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างหรือเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้น

นักเรียนนายเรืออากาศเป็นกลุ่มบุคคลที่ออกไปเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว จะกลายเป็นบุคคลชั้นนำของกองทัพอากาศ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกลุ่มทหาร ดังนั้นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็นและวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลกลุ่มนี้จึงอยู่ในข่ายที่น่าสนใจ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้เราทราบถึงพฤติกรรมและบทบาทของเขาที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนทุกชั้นโดยศึกษาวิเคราะห์ตามความคิดเห็นในแง่การนำเข้า (input objective) แต่เพียงอย่างเดียว โดยศึกษาว่านักเรียนมีทัศนคติทางการเมืองเป็นอย่างไร วิเคราะห์ว่าเป็นทัศนคติแบบอำนาจนิยมหรือประชาธิปไตยเท่านั้น จะไม่วิเคราะห์ลึกซึ้งไปถึงด้านผลที่ออกมา (output objective) เพราะจะต้องใช้เวลาในการศึกษาติดตามนานมาก ทัศนคติที่ไม่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ

การที่เราศึกษาวรรณกรรมทางการเมืองซึ่งถือว่าเป็นตัวแปร (variable) สำคัญอันหนึ่งของการพัฒนาทางการเมือง จะทำให้เราทราบว่าเหตุใดการปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงไม่เคยประสบผลสำเร็จตามที่หวัง¹ สำหรับวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ ยังไม่ปรากฏว่ามีใครศึกษาค้นคว้ากันมากนัก แต่จากการศึกษาของนักรัฐศาสตร์ในค่านวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาไทย มีลักษณะที่พอจะอนุมานได้คือ นิสิตนักศึกษาไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ซัดกันในบุคลิกภาพระหว่างลักษณะของประชาธิปไตยและอำนาจนิยม มีความสำคัญในทางการเมืองและมีความสนใจในทางการเมืองพอสมควร² ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะนี้เป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางการเมืองที่ได้รับมา สำหรับนักเรียนนายเรืออากาศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนิสิตนักศึกษาไทยก็น่าจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองไปในรูปแบบนั้นด้วย แต่การที่จะทราบว่านักเรียนนายเรืออากาศมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใดแน่ ส่วนหนึ่งจะทราบได้จากการศึกษาทัศนคติในทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศซึ่งจะได้ศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไป

ในการแสดงออกของทัศนคติในทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ โดยศึกษาจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจะพบว่านักเรียนนายเรืออากาศเป็นผู้ที่ให้ความสนใจในทางการเมือง ทัศนคติถึงบทบาทและความสำคัญของรัฐบาลพอสมควร สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะของการแสดงออกแห่งการเป็นผู้มีการศึกษาสูงและเป็นพวกทันสมัย เช่นพบว่าร้อยละ 68.76 เห็นด้วยกับการกำหนดนโยบายในทางการเมืองโดยใช้เสียงข้างมาก มีนักเรียนเพียงร้อยละ 15.79 ไม่เห็นด้วย (รายละเอียดดูจากตารางที่ 5) การทัศนคติถึงบทบาทและความสำคัญของรัฐบาลทำให้บุคคลมีความสนใจในทางการเมือง กังนั้นถ้าบุคคลใดมีความสนใจในทางการเมือง มีความสนใจการทำงานของรัฐบาล ก็จะเข้าใจเรื่องราวในทางการเมืองโดยตลอดและมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ส่วนผู้ที่มีความนิ่งเฉยในทางการเมือง

1

Thinapan Nakata, The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students (Bangkok : Praepittaya, 1975), p. 116.

²สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองของไทย,"

วรรณไวทยากร (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 11.

เมืองโคยเฉพาะบุคคลที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ด้านธรรมชาติ ซึ่งมีตลอดมาตั้งแต่อดีตทำให้ประชาชนไม่มีความจำเป็นต้องไปพึ่งรัฐบาลมากนักและอิทธิพลของศาสนาที่สอนให้คนไทยรักความสงบและอดกลั้นจึงช่วยให้สังคมเกิดความสงบราบรื่นอยู่ได้¹ สาเหตุอื่น ๆ ที่ทำให้คนไทยบางส่วนหนึ่งเฉยในทางการเมือง คือการที่คนไทยไม่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แน่นอน ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม และยังมีมองเห็นการเมืองเป็นสิ่งไร้สาระ อิทธิพลของการเรียนรู้ที่ได้รับจากครอบครัวและสังคมในลักษณะเช่นนี้ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยทุกระดับชั้น ดังนั้นการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนนายเรืออากาศจึงไม่ได้มุ่งสอนให้นักเรียนกลายเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (change agents) เพราะมุ่งสอนให้ปฏิบัติตามมากกว่า นอกจากนี้แล้วลักษณะของการศึกษาในโรงเรียนยังไม่ใช้อำนวยยให้นักเรียนเป็นผู้มีความคิดริเริ่มหรือความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นของตัวเอง แต่ตรงกันข้ามกลับสอนให้นักเรียนเป็นผู้ตามที่ดี ทำให้นักเรียนกลายเป็นบุคคลที่มีความอดกลั้นต่อสภาพแวดล้อมที่ตนไม่พอใจได้อย่างมาก ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะมียู่ในทุกระดับของการศึกษาของเมืองไทย²

มีข้อเท็จจริงอยู่ประการหนึ่งที่ว่าคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยยังคงต่ำ นักศึกษาไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามขวนขวายหาความรู้ด้วยตนเองมากนักก็สามารถเรียนจบได้ปริญญา ถ้าการศึกษาของไทยพยายามให้ผู้รับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ให้อำนาจการไตร่ตรองพิจารณาของตนเอง หรือมีความรับผิดชอบในตัวเองมากขึ้น เขาก็จะไม่เป็นผู้ยอมรับอะไรง่าย ๆ และโอกาสที่จะเป็นผู้นำการปรับปรุงสังคมให้ทันสมัยก็มีมากขึ้นด้วย³

¹ David A. Wilson, Politics in Thailand (Ithaca New York : Cornell University Press, 1967), p. 65.

² สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษาการพัฒนากองการเมืองของไทย" วรรณไวทยากร, หน้า 18.

³ เรื่องเดียวกัน.

ในโรงเรียนนายเรืออากาศซึ่งเป็นสังคมที่ใช้อำนาจและการรับอำนาจ แม้แต่ครูอาจารย์ในโรงเรียนก็ถ่ายทอดทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมแก่นักเรียนในรูปแบบต่างซึ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม ไม่เฉพาะแต่ในโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไป คนไทยถูกอบรมให้ยอมรับการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสกว่า มาตั้งแต่เด็ก การสอนให้เด็กทำตามผู้ใหญ่ ไม่ออกนอกกรอบนอกทางถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม¹ เพราะฉะนั้น การที่โรงเรียนนายเรืออากาศมีการอบรมนักเรียนในลักษณะเช่นนี้ ก็เลยกลายเป็นการศึกษาอบรมในสิ่งที่สังคมไทยยอมรับนั่นเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ นักเรียนนายเรืออากาศที่สำเร็จออกไปแล้วจึงกลายเป็นผู้ที่นิยมอำนาจและยอมรับการใช้อำนาจ ในเวลาเดียวกันก็จะถูกคูกกลืนเข้าไปในสังคมได้ง่าย

การศึกษาวิเคราะห์ต่อไปนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ตารางโดยนำเอาค่าตอบจากแบบสอบถามทั้งหมดที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่มีความเห็น มาคิดเป็นร้อยละ โดยอาศัยความสัมพันธ์ของตัวเลขทั้ง 3 ตัว ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องอาศัยวิชาสถิติเข้ามาช่วย เพราะการวิเคราะห์ตัวเลขข้อมูลทางสถิติทางปริมาณ (quantitative data) จะเป็นเครื่องช่วยให้เราเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลพรรณนา (descriptive data) ได้มากขึ้น เพราะตัวเลขข้อมูลสามารถแสดงให้เห็นได้เด่นชัด ในการวิเคราะห์และการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการแจกแจงรายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียน โดยได้ทำการแจกแจงเดี่ยว ซึ่งเป็นการแจกแจงข้อมูลตามลักษณะต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังได้ทำการสรุปรวม ซึ่งเป็นตารางรวมของตารางแจกแจงเดี่ยวเอาไว้ด้วย เพื่อเป็นการรวมข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกันเข้าไว้ด้วยกันเพื่อจะได้ให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น ตัวเลขทั้งหมดที่จะแสดงในตารางต่อไปนี้เป็นตัวเลขข้อมูลหรือบางทีก็เป็นตัวเลขซึ่งแปลงเป็นร้อยละก็ได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเปรียบเทียบปริมาณที่ต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ได้

¹ เช่นคำกล่าวที่ว่า "เขินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" หรือ "ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน" อย่างนี้เป็นต้น

จากข้อสังเกตบางประการ เราจะพบว่าประชาชนที่ถูกปกครองอยู่ภายใต้ระบอบ
 อานาจนิยมที่เข้มงวด ซึ่งต้องอยู่ในกรอบ ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ประชาชนจะไม่มี
 โอกาสเข้าใจถึงวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยได้ ดังนั้นทัศนคติและการเรียน
 รู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศซึ่งมีการศึกษาอบรมอยู่ภายใต้กรอบ ระเบียบวินัย
 ที่เข้มงวด ผู้ศึกษาจึงได้ตั้งสมมุติฐานตามข้อสังเกตดังกล่าวว่า นักเรียนนายเรืออากาศไทย
 ในปัจจุบัน มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นแบบอานาจนิยม ซึ่งในการพิสูจน์สมมุติฐานดังกล่าว
 ผู้ศึกษาได้ยกเอาทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย อันได้แก่ หลักการปกครองด้วย
 เสียงข้างมากแต่ยอมรับความถูกต้องของเสียงข้างน้อย (majority rule and minority
 right) หลักของการมีเสรีภาพในการพูดและแสดงความคิดเห็น (freedom of speech
 and opinion) และหลักของความเสมอภาค¹ (equality) มาเป็นข้อในการพิจารณา
 โดยการตั้งคำถามที่ทั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการดังกล่าวจำนวน 10 คำถาม ซึ่งถือเป็นมาตรฐาน
 สำหรับวัดทัศนคติดังกล่าว คำถามที่แสดงทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยนี้จะเสนออยู่ในตาราง
 ที่ 8 โดยจะรวมให้เห็นระดับของทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยว่าอยู่ในระดับใด สูง กลาง
 หรือต่ำ โดยเทียบกับค่าคอมของผู้ตอบที่เห็นด้วย ไม่มีความเห็น หรือไม่เห็นด้วยตามลำดับ

¹ หลักการอันนี้ถือตาม James W. Prothro and Charles M. Griesz,
 "Fundamental Principles of Democracy : Bases of Agreement and
 Disagreement," Jornal of Politics, 22 (May 1960) : 276 - 294.
 in Thinapan Nakata, The Problems of Democracy in Thailand :
A Study of Political Culture and Socialization of College Students,
 p. 97.

ตารางที่ 2

ร้อยละของนักเรียนนายเรืออากาศที่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย
(จำนวน = 589)

ทัศนคติประชาธิปไตย	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
1. ประชาชนควรมีสิทธิเปลี่ยนแปลงนโยบาย ของรัฐบาลได้	45.67	16.13	37.01	1.19
2. นโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดย เสียงข้างมาก	68.86	13.58	15.79	1.87
3. ประชาชนควรมีเสรีภาพในการพูดหรือ แสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้	64.86	12.56	20.54	2.04
4. การมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์	42.44	27.16	28.18	2.22
5. ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ต้องตัดสินด้วย เสียงข้างมาก	47.20	17.83	32.09	2.89
6. ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่คนไทยจะต้อง คำนึงถึงและประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนมา จากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ดี	67.91	15.28	14.09	2.72
7. ผู้บริหารประเทศควรมาจากการเลือก ตั้งของประชาชน	67.91	16.47	12.73	2.89
8. การปกครองในระบบประชาธิปไตย	32.94	22.41	42.78	1.87

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทัศนคติประชาธิปไตย	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
9. ในการเลือกตั้งผู้แทนไม่ควรถือเอาระดับการศึกษามาเป็นข้อจำกัด	24.96	4.41	68.08	2.55
10. ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นในระบบประชาธิปไตย	40.07	22.24	34.80	2.89

ค่าตอบในตารางที่ 2 เป็นการแสดงออกถึงทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยว่ามีมากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้เพราะคำถามต่าง ๆ ทั้ง 10 ข้อ ล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตยสำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาระดับสูงต่ำหรือความมากน้อยของทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย จะพิจารณาโดยยึดเอาค่าตอบของผู้ตอบเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาถือ ผู้ที่เห็นด้วยจะอยู่ในระดับคะแนนที่สูง ผู้ไม่เห็นด้วยก็จะอยู่ในระดับคะแนนที่ต่ำ ส่วนผู้ไม่ออกความเห็นถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นถ้าผู้ตอบมีร้อยละของการเห็นด้วยสูง ระดับของทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยก็จะอยู่ในระดับที่สูงด้วย จากตารางที่ 2 นี้จะเห็นว่า เป็นตารางที่จะพิสูจน์สมมุติฐานที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศไทยในปัจจุบันมีทัศนคติในทางการเมืองแบบอำนาจนิยม โดยการพิจารณาจากระดับคะแนนในตารางที่ได้มาจะพบว่า จำนวนนักเรียนนายเรืออากาศ มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่าง ๆ คือทั้งสูง กลาง และ ต่ำ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในระดับที่สูง แต่เพื่อจะทำให้ตัวเลขข้อมูลของทัศนคติดังกล่าวมองเห็นได้เด่นชัดยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอนำเอาค่าตอบจากคำถามทั้ง 10 ข้อดังกล่าวไปเฉลี่ยหาร้อยละของค่าตอบให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น (ดูในตารางที่ 3) ซึ่งจะพบว่าร้อยละ 50.27 ของนักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 16.81 อยู่ในระดับกลาง และร้อยละ 30.61 อยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 3

ร้อยละของนักเรียนนายเรืออากาศที่มีทัศนคติในทางการ เมืองที่เป็นประชาธิปไตย

(จำนวน = 589)

(ค่าเฉลี่ย)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	ระดับทัศนคติ			
	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
คำถามที่แสดงทัศนคติในทางการ เมือง ที่เป็นประชาธิปไตยจำนวน 10 ข้อ (จากตารางที่ 2)	50.27	16.81	30.61	2.31

จากคำตอบที่ได้มาปรากฏว่าจะแน่นอนอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร แสดงว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำถาม นั้นย่อมแสดงว่านักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติในทางการ เมืองที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการศึกษาในโรงเรียนบางส่วนที่ช่วยสร้างทัศนคติในทางการ เมืองที่เป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียนนายเรืออากาศ ทั้งนี้เพราะความคิดเห็นและทัศนคติในทางการ เมืองของนักเรียนนายเรืออากาศที่ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางการ เมืองจากสถาบันโรงเรียน เช่น การศึกษาอบรมในโรงเรียนโดยกองการศึกษา การให้การฝึกอบรมที่กระทำผ่านชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยให้นักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติในทางการ เมืองที่เป็นประชาธิปไตยได้

จากตารางที่ 4 ถึง 12 จะแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของจำนวนร้อยละของผู้ตอบที่มีทัศนคติในทางการ เมืองที่เป็นประชาธิปไตย ต่อคำถามต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการดังกล่าว

ตารางที่ 4

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อสิทธิของประชาชน

ในการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล

(คำถาม : ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลได้)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	269	45.67
ไม่เห็นด้วย	218	37.01
ไม่มีความเห็น	95	16.13
ไม่ตอบ	7	1.19
รวม	589	100.00

จากคำถามที่ว่าประชาชนทุกคนควรมีสิทธิเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลได้
 ความคิดเห็นของผู้ตอบที่มีต่อกรณีดังกล่าว ร้อยละ 45.67 เห็นด้วยกับการให้ประชาชนได้
 เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง (ตารางที่ 4) มีเพียงร้อยละ 37.01 ที่ไม่เห็นด้วย
 และร้อยละ 16.13 ไม่มีความเห็น นั่นก็แสดงว่าประชาชนเป็นจำนวนไม่น้อย (ร้อยละ
 45.67) เห็นด้วยกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยมีสิทธิมีเสียงในการกำหนด
 นโยบายของรัฐบาลตามที่คนส่วนใหญ่ต้องการ ทั้งนี้เป็นการแสดงออกของทัศนคติในทาง
 การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยของนักเรียนนายเรืออากาศได้อย่างหนึ่ง แม้ว่าคำตอบสำหรับ
 คำถามข้อนี้จะมีผู้เห็นด้วยไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้ตอบทั้งหมด แต่การแสดงออกสำหรับความคิด
 เห็นที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ที่มีความคิดเห็น
 อยู่อีก

นโยบายของรัฐบาลซึ่งนำมาใช้กับประชาชน ควรจะเป็นนโยบายที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับ ดังนั้นนโยบายดังกล่าวจึงควรกำหนดโดยเสียงข้างมากซึ่งอันนี้เป็นทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยและเป็นหลักสำคัญด้วย ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรืออากาศต่อคำถามที่ว่า นโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดยเสียงข้างมาก มีผู้ตอบเห็นด้วยถึงร้อยละ 68.76 (ตารางที่ 5) ไม่เห็นด้วยร้อยละ 15.79 และไม่ออกความเห็นร้อยละ 13.58

ตารางที่ 5

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อกรณีที่ว่านโยบาย
ของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดยเสียงข้างมาก
(คำถาม : นโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดยเสียงข้างมาก)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	405	68.76
ไม่เห็นด้วย	93	15.79
ไม่มีความเห็น	80	13.58
ไม่ตอบ	11	1.87
รวม	589	100.00

จากที่ตารางที่ 5 นี้จะเห็นว่านักเรียนนายเรืออากาศที่มีความสนใจในทางการเมืองและสนใจในกิจการของรัฐบาล เห็นว่านโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดยเสียงข้างมาก เป็นการชี้ให้เห็นถึงทัศนคติในทางการเมืองของผู้ตอบที่เป็นประชาธิปไตย เป็นการสอดคล้องกับหลักการของการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยที่ว่านโยบายของรัฐบาลควรถูก

กำหนดโดยเสียงส่วนมากของประชาชน ซึ่งเป็นหลัก majority right นั่นก็คือประชาชนจะเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปแสดงความคิดเห็นแทนคน นโยบายของรัฐบาลที่ถูกกำหนดด้วยเสียงข้างมาก จึงเป็นนโยบายของประชาชน และเป็นนโยบายที่ประชาชนต้องการ โดยเสนอผ่านตัวแทนของเขา

การแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองได้อย่างเสรี เป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสิทธิของประชาชนในการแสดงออกทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการแสดงความคิดเห็น ผู้ที่เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว จึงน่าจะเป็นผู้ที่มึทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งปรากฏว่านักเรียนนายเรืออากาศส่วนมากร้อยละ 64.86 เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว (ตารางที่ 6) เพียงร้อยละ 20.54 เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งการเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนี้ทำให้กลายเป็นผู้ที่มีความสำนึกในทางการเมือง อยากรู้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

ตารางที่ 6

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการมีเสรีภาพในการพูด
หรือแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง

(คำถาม : ประชาชนควรมีสัทธิที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของเขาได้โดยเปิดเผย)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	382	64.86
ไม่เห็นด้วย	121	20.54
ไม่มีความเห็น	74	12.56
ไม่ตอบ	12	2.04
รวม	589	100.00

ตารางที่ 7

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่มาจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง

(คำถาม : ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการมีผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งดีกว่าผู้แทนที่มาจากการแต่งตั้ง)

ความคติเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	250	42.44
ไม่เห็นด้วย	166	18.18
ไม่มีความเห็น	160	27.16
ไม่ตอบ	13	2.22
รวม	589	100.00

ในระบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ตามเสียงส่วนมากที่องค์กรที่ได้การเห็นด้วยกับการเลือกตั้งมากกว่าการแต่งตั้งจึงเป็นทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งจากตารางที่ 7 จะเห็นว่านักเรียนนายเรืออากาศเห็นด้วยกับการมีสมาชิกสภาผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งร้อยละ 42.44 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 18.18

การตัดสินใจขัดแย้งโดยใช้เหตุผล และใช้เสียงข้างมากเป็นทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งจากตารางที่ 8 พบว่านักเรียนนายเรืออากาศที่เห็นด้วยกับการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยเสียงข้างมากมีจำนวนร้อยละ 47.20 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีจำนวนร้อยละ 32.09 และอีกร้อยละ 17.82 ไม่มีความคติเห็น

ตารางที่ 8

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการทัศนปัญหาภัยเสียงข้างมาก
(คำถาม : ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ต้องทัศนภัยเสียงข้างมากเท่านั้น)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นภัย	278	47.20
ไม่เห็นภัย	189	32.09
ไม่มีความเห็น	105	17.82
ไม่ตอบ	17	2.89
รวม	589	100.00

ตารางที่ 9

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระบอบการปกครอง

แบบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง

(คำถาม : ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่คนไทยต้องคำนึงถึง และประชาธิปไตย

แบบมีผู้แทนที่มาจาก การเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ดีในระบอบประชาธิปไตย)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	400	67.91
ไม่เห็นด้วย	83	14.09
ไม่มีความเห็น	90	15.28
ไม่ตอบ	16	2.72
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 9 นักเรียนนายเรืออากาศร้อยละ 67.91 เห็นด้วยกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีผู้แทนราษฎรมาจากเลือกตั้งร้อยละ 14.09 ไม่เห็นด้วย ส่วนผู้ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ 15.28

ผู้บริหารประเทศที่เข้ามาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทัศนคติในทางการเมืองที่เห็นด้วยกับความคิดอันนี้ จะเป็นทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยที่อยู่ในระดับสูง ค้ำ เพราะจะไปตรงกับหลักของประชาธิปไตยข้อหนึ่งที่ว่า "ผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง"¹

¹ กมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 5.

ตารางที่ 10

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อผู้บริหารประเทศที่มาจากกาเลือกตั้ง

(คำถาม : ผู้บริหารประเทศนั้นต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน หรือได้รับความยินยอมจากประชาชน)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	400	67.91
ไม่เห็นด้วย	75	12.72
ไม่มีความเห็น	97	16.47
ไม่ตอบ	17	2.89
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 10 จะพบว่านักเรียนนายเรืออากาศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดที่ว่าผู้บริหารประเทศควรจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยเห็นด้วยร้อยละ 67.91 ไม่มีความเห็นร้อยละ 16.47 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.73 ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นผู้มีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยในระดับที่ค่อนข้างสูง เพราะมีความเชื่อมั่นในเรื่องของการเลือกตั้งว่าเป็นสิ่งที่ดี

ตารางที่ 11

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการแก้ปัญหาสังคมด้วยการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย

(คำถาม : การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สามารถแก้ปัญหาของสังคมได้)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	194	32.94
ไม่เห็นด้วย	252	42.78
ไม่มีความเห็น	132	22.41
ไม่ตอบ	11	1.87
รวม	589	100.00

ความขัดแย้งและความถูกต้องของสังคม ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม สิ่งที่จะแก้ความขัดแย้งได้ก็ต้องสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นมาในสังคม สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคมได้ เพราะฉะนั้นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงสามารถแก้ไขปัญหาของสังคมได้ และผู้ที่มีความคิดดังกล่าวเป็นผู้ที่มีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยด้วย จากตารางที่ 11 จะพบว่า ร้อยละ 32.94 ของนักเรียนนายเรืออากาศ เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว ร้อยละ 42.78 และมีเพียงร้อยละ 22.41 ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ 12

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(คำถาม : ในการรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ไม่ควรถือระดับการศึกษามาเป็นข้อจำกัด ท่านเห็นด้วยหรือไม่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	147	24.96
ไม่เห็นด้วย	401	68.08
ไม่มีความเห็น	26	4.41
ไม่ตอบ	15	2.55
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 12 นี้ นักเรียนนายเรืออากาศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามดังกล่าวโดยเห็นด้วยร้อยละ 24.96 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 68.08 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ตอบไม่มีความไว้วางใจในบุคคลอื่น พวกเขายังมีความเชื่อว่าคนที่ไม่ได้รับการศึกษามาเลยหรือได้รับการศึกษาน้อย ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะทำหน้าที่ของผู้แทนได้

สรุปแล้วจากตารางที่ 4 - 12 ข้อมูลต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่าผู้ตอบมีความสำนึกและความเชื่อมั่นในตัวเองอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง การศึกษาในโรงเรียนชั้นสูงและขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง ทำให้เขาเหล่านั้นยอมรับเอาแนวความคิดแบบตะวันตกมาสนใจในเรื่องการเมืองการปกครองและนโยบายของรัฐบาล เป็นทัศนคติที่ดีและแสดงถึงการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

ผลที่ได้จากคำตอบทั้ง 10 ข้อ ในตารางที่ 4 - 12 จะเห็นได้ว่านักเรียน นายเรืออากาศเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศในระบอบ ประชาธิปไตยดีพอสมควร ซึ่งเราจะเห็นได้จากทัศนคติที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรและผู้บริหารประเทศ ทัศนคติในทางการเมืองที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็นในทางการเมือง ฯลฯ นอกจากนี้แล้วจากคำตอบต่าง ๆ ยังชี้ให้เห็นถึงการศึกษา ของนักเรียนนายเรืออากาศที่ผ่านขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองที่ก่อให้เกิด ทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย

ทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ในทางการเมือง ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนไปถึงอุดมการณ์ทางการเมือง วัฒนธรรม ทางการเมืองจะมีลักษณะแบบเสรีนิยม หรืออำนาจนิยม ล้วนอาศัยกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง และจากการที่ได้ศึกษามาแล้วว่าภายใต้ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในโรงเรียนนายเรือ อากาศในปัจจุบัน แนวโน้มของการมีทัศนคติแบบอำนาจนิยมนั้นมีมาก ทั้งนี้เพราะวิธีการศึกษา อบรมมีแนวทางที่จะให้เป็นไปเช่นนั้น ลักษณะที่สำคัญของทัศนคติแบบอำนาจนิยมคือ¹

1. การมอบความรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ
2. การชอบใช้อำนาจเด็ดขาด
3. การอ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ
4. การนิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย
5. การไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล

¹ Dahl, Modern Political Analysis, pp. 91-92; Adorno and others, The Authoritarian Personality, pp. 222-279. อ่างใน ทินพันธุ์ นาคะตะ

"ประชาธิปไตย: ความหมาย บังคับใช้อำนาจและการสร้างจิตใจ," จีระ บุญมาก วีระชน เพื่อประชาธิปไตย. (กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2517), หน้า 61.

6. การไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา
7. การยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิม

ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้ ล้วนเป็นลักษณะที่นักเรียนนายเรืออากาศได้รับการศึกษาอบรมอยู่ในโรงเรียนนายเรืออากาศทั้งสิ้น

จากสมมุติฐานที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศไทยในปัจจุบัน มีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ตั้งคำถามทั้งหมดจำนวน 23 คำถาม เพื่อจะวัดความหนักแน่นของคำตอบว่ามากน้อยเพียงใด เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับทัศนคติดังกล่าวแค่ไหน ซึ่งทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ ได้แสดงออกมาในตารางที่ 13 โดยตารางนี้วัดว่าทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นเผด็จการนี้จะอยู่ในระดับใด สูงกลาง หรือต่ำ โดยเทียบกับคำตอบที่เห็นด้วย ไม่มีความเห็น และไม่เห็นด้วย

ตารางที่ 13

จำนวนร้อยละของนักเรียนนายเรืออากาศที่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม
(จำนวน = 589)

ทัศนคติ	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
1. การเชื่อฟังระบบอาวุโสในโรงเรียน	81.66	9.17	7.81	1.36
2. การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่เป็นสิ่งที่ผิด	82.51	11.71	4.58	1.20
3. รุ่นพี่ควรใช้อำนาจเพื่อให้รุ่นน้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม	31.58	12.56	54.50	1.36

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ทัศนคติ	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
4. การเสนอแนะความคิดในการเปลี่ยนแปลง ระเบียบปฏิบัติภายในโรงเรียนโดยรุ่นพี่	48.90	39.05	9.17	2.88
5. การยอมให้รุ่นพี่ลงโทษเมื่อกระทำความผิด ระเบียบวินัยของหมู่คณะ	94.23	4.75	-	1.02
6. การใช้อำนาจของผู้ปกครองทำอะไรก็ได้ ที่เขาเห็นว่าจำเป็นเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์	82.51	10.36	6.11	1.02
7. อำนาจของบุคคลขึ้นอยู่กับบุญวาสนาในอดีต	12.39	24.28	61.97	1.36
8. ในอดีตนายทที่เป็นทหารดีกว่านายทที่เป็น พลเรือน	49.58	31.75	16.80	1.87
9. คำกล่าวที่ว่า "เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย"	30.22	27.16	41.94	0.68
10. ประเทศไทยจะมีรัฐบาลแบบโคปกครอง ก็ได้ ถ้าผู้ปกครองไม่นำความเดือดร้อน มาสู่ประชาชน	49.92	12.22	36.84	1.02
11. การปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่ใช่รูปแบบ แบบการปกครองที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทย	44.65	15.62	38.71	1.02
12. การมีรัฐมนตรีกลาโหมเป็นทหาร	68.08	14.43	16.64	0.85
13. ประเทศไทยยังไม่พร้อมสำหรับการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย	65.53	16.81	17.15	0.51

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ทัศนคติ	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
14. ความริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญควรเป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมือง	21.90	14.77	62.14	1.19
15. ในยามที่บ้านเมืองอยู่ในวิกฤติการณ์และความวุ่นวายของรัฐบาลพลเรือนทหารควรเข้ามามีบทบาทและแทรกแซงทางการเมืองได้	85.57	6.45	6.28	1.70
16. การเป็นเจ้าคนนายคนขึ้นอยู่กับบุญวาสนา	12.56	21.90	62.82	2.72
17. การใช้มาตรการพิเศษ (เช่น มาตรการ 17 สมัยจอมพลสฤษดิ์) กับความผิดบางประเภทแทนกฎหมายธรรมดาที่ใช้อยู่	84.04	8.49	5.26	2.21
18. การเมืองการปกครองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจหรือผู้มีความสามารถไม่จำเป็นต้องได้รับเลือกมาจากประชาชน	25.28	14.61	57.22	2.89
19. การปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เป็นเรื่องเพื่อฉัน ไม่สามารถนำมาปฏิบัติจริงได้	30.90	17.65	48.05	3.40

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ทัศนคติ	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
20. การแก้ปัญหายุ่งยากทางสังคม ควร เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจได้ใช้อำนาจ โดยเด็ดขาด	44.31	11.54	42.28	1.87
21. การอ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ เป็นสิ่งที่ดี ต้องมีการปฏิบัติ	12.56	21.05	64.01	2.38
22. "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง"	17.83	15.28	65.19	1.70
23. ระบบพรรคพวกยังมีความจำเป็นใน วงราชการไทยเพราะทำให้งานเดิน ราบรื่น	26.15	12.73	58.74	2.38

ในตารางที่ 13 พบว่าทัศนคติในทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ
อยู่ในระดับที่สูง ซึ่งถ้าเฉลี่ยคะแนนคำตอบจากตารางที่ 13 ออกมาแล้วจะพบว่า ผู้ตอบ
ที่ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยมสูงถึงร้อยละ 49.94 (ตารางที่ 14) นั้นแสดง
ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง
เมืองโดยถ่ายเทผ่านสถาบันต่าง ๆ ในทางสังคมก่อให้เกิดทัศนคติในทางการเมืองดังกล่าว

ตารางที่ 14

ร้อยละของนักเรียนนายเรืออากาศที่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม

(จำนวน = 589)

ความคติเห็นของผู้ตอบ	ระดับทัศนคติ			
	สูง	กลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ
คำถามที่ค้างอยู่บนพื้นฐานของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมจำนวน 23 ข้อ (จากตารางที่ 13)	47.94	16.28	34.10	1.68

จากตารางที่ 14 นี้จะเห็นว่า ระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของผู้ตอบจำนวนร้อยละ 47.94 อยู่ในระดับที่สูง อีกร้อยละ 34.10 อยู่ในระดับที่ต่ำ และอีกร้อยละ 16.28 อยู่ในระดับกลาง

เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติแก่กิจการของนักเรียนนายเรืออากาศโดยละเอียดขึ้น ตั้งแต่ตารางที่ 15-37 ผู้ศึกษาจะได้วิเคราะห์เป็นตารางย่อย ๆ เพื่อจะได้ศึกษาทัศนคติทั้งกล่าวโดยละเอียดต่อไป

ตารางที่ 15

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระบบอาวุธในโรงเรียน

(คำถาม : ท่านเห็นด้วยกับระบบอาวุธที่ใช้อยู่ในโรงเรียนนายเรืออากาศหรือไม่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	481	81.66
ไม่เห็นด้วย	46	7.81
ไม่มีความเห็น	54	9.17
ไม่ตอบ	6	1.36
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 15 การเชื่อฟังระบบอาวุธในโรงเรียนนายเรืออากาศ จากการที่นักเรียนถูกฝึกอบรมให้อยู่ภายใต้กรอบระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด การปลูกฝังความเชื่อในเรื่องการเคารพเชื่อฟังผู้ที่อาวุโสกว่า โดยกองนักเรียนนายเรืออากาศมีผลทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และยอมรับเอาระบบนี้ไปในที่สุด ซึ่งผลของคำตอบพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 81.66 เห็นด้วยกับระบบอาวุธที่ใช้อยู่ในโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่สูงมากและระบบนี้เองที่เป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังทัศนคติที่เป็นแบบอย่างนิยมให้กับนักเรียนนายเรืออากาศ

ตารางที่ 16

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่

(คำถาม : การที่รุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่ในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ผิด	486	82.51
ไม่ผิด	27	4.58
ไม่มีความเห็น	69	11.71
ไม่ตอบ	7	1.20
รวม	589	100.00

ระบบอาวุโสในโรงเรียนนายเรืออากาศ ได้ยึดถือปฏิบัติกันมาโดยเคร่งครัด ดังนั้นการไม่ปฏิบัติตามรุ่นพี่ในโรงเรียนจึงถือเป็นการละเมิด เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ต่อคำถามที่ว่า การที่รุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่ในโรงเรียนนั้น เป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่ คำตอบที่ได้คือร้อยละ 82.51 เห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่เป็นสิ่งที่ผิด (ตารางที่ 16) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียน

การปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่ถือว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของรุ่นน้อง ซึ่งมีผู้ตอบเห็นด้วยกับการใช้อำนาจของรุ่นพี่ เพื่อให้รุ่นน้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามมีจำนวนร้อยละ 31.58 (ตารางที่ 17) และไม่เห็นด้วยร้อยละ 54.50 ซึ่งผู้ที่เห็นด้วยส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้อำนาจของรุ่นพี่เพื่อให้รุ่นน้องปฏิบัติตาม เป็นการใช้อำนาจที่ถูกต้องและการบังคับเป็นการทำให้อำนาจนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้แล้วยังเป็นการฝึกให้รุ่นน้องมีความอดทน

ตารางที่ 17

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการใช้อ่านาจบังคับบัญชา

(คำถาม : ท่านคิดว่าการทำให้รุ่นน้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามนั้น รุ่นพี่ควรใช้อ่านาจหรือไม่)

ความถี่เห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ควร	186	31.58
ไม่ควร	321	54.50
ไม่มีความเห็น	74	12.56
ไม่ตอบ	8	1.36
รวม	589	100.00

ตารางที่ 18

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการเปลี่ยนระเบียบปฏิบัติโดยรุ่นพี่

(คำถาม : หากรุ่นพี่ของท่านเสนอแนะความคิดเห็นในการเปลี่ยนแปลงระเบียบต่าง ๆ ในโรงเรียน ท่านจะเห็นด้วยหรือไม่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	288	48.90
ไม่เห็นด้วย	54	9.17
ไม่มีความเห็น	230	39.05
ไม่ตอบ	17	2.88
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า มีผู้เห็นว่ามีผู้เห็นด้วยกับการเสนอแนะความคิดเห็นในการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติในโรงเรียนโดยรุ่นพี่ มีจำนวนถึงร้อยละ 48.90 ซึ่งแสดงถึงการยอมรับการเปลี่ยนแปลงโดยผู้ที่อาวุโสกว่าโดยไม่โต้แย้ง เป็นการยอมรับและเชื่อฟังในสิ่งที่รุ่นพี่นำมามอบให้ โดยไม่สนใจว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงใหม่นั้นจะนำความลำบากหรือส่งผลเช่นไรมาสู่คน

ตารางที่ 19

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการลงโทษของรุ่นพี่

(คำถาม : หากท่านกระทำผิดระเบียบวินัยของหมู่คณะ ท่านคิดว่าจะยอมให้รุ่นพี่ลงโทษท่านหรือไม่)

ความถี่เห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ยอม	555	94.23
ไม่ยอม	-	-
ไม่มีความเห็น	28	4.75
ไม่ตอบ	6	1.02
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ 94.23 ยอมให้รุ่นพี่ลงโทษเมื่อตนกระทำผิดระเบียบวินัยของหมู่คณะ และผู้ที่ไม่ยอมให้ลงโทษเมื่อตนเองกระทำผิดผิดไม่มีเลย ซึ่งแสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ยอมรับอำนาจของรุ่นพี่ซึ่งเป็นผู้อาวุโสกว่า การนิยามอำนาจและการยอมรับอำนาจเป็นทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยม ดังนั้นการแสดงออกของผู้ตอบต่อการผิดการยอมให้รุ่นพี่ลงโทษเมื่อตนกระทำผิดผิดที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงเช่นนี้ เป็นการแสดงออกถึงทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 20

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการใช้อำนาจ
ของผู้นำเมื่อเกิดวิกฤติการณ์

(คำถาม : ในเวลาเกิดวิกฤติการณ์ใด ๆ ผู้นำควรมีอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้ที่เขาเห็นว่าจำเป็นต่อประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังหรือการกระทำซึ่งอาจจะทำให้ประชาชนบางส่วนเดือดร้อนบ้างก็ตาม)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	486	82.51
ไม่เห็นด้วย	36	6.11
ไม่มีความเห็น	61	10.36
ไม่ตอบ	6	1.02
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่าผู้ตอบเป็นจำนวนถึงร้อยละ 82.51 เห็นด้วยกับการใช้อำนาจของผู้นำในการที่จะทำอะไรก็ได้ที่เขาเห็นว่าจำเป็นในการแก้ไขวิกฤติการณ์ของประเทศ โดยไม่คำนึงถึงว่าการใช้อำนาจนั้นจะเป็นการใช้กำลังหรือการกระทำที่อาจทำให้ประชาชนบางส่วนเดือดร้อนบ้างก็ตาม ลักษณะของการแสดงออกแบบนี้จะสื่อให้เห็นถึงแนวความคิดหรือทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยม โดยนิยมการใช้อำนาจในการแก้ปัญหา มากกว่าวิธีแก้ปัญหาคด้วยการประนีประนอม

ตารางที่ 21

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อแบบการปกครองของไทย

(คำถาม : ประเทศไทยจะมีรัฐบาลแบบโคปกครองก็ได้ ถ้าหากว่าผู้ปกครองนั้น จะไม่นำความเดือดร้อนมาให้ประชาชน)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	294	49.92
ไม่เห็นด้วย	217	36.84
ไม่มีความเห็น	72	12.22
ไม่ตอบ	6	1.02
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 21 การเห็นด้วยของผู้ตอบมีจำนวนร้อยละ 49.92 ซึ่งเห็นด้วยกับการที่ประเทศไทยจะมีรัฐบาลแบบโคปกครองก็ได้ ถ้าหากว่ารัฐบาลนั้นไม่นำความเดือดร้อนมาให้ประชาชน เป็นการแสดงออกถึงความเฉยเมย และขาดความกระตือรือร้นทางการเมือง ไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง ซึ่งจะเป็นการแสดงออกที่ไม่ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ในเวลาเดียวกันเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นในตนเองเดียวกันนี้ถึงร้อยละ 36.84 ซึ่งยังเป็นความหวังส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยของไทยในอนาคต

ตารางที่ 22

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย

(คำถาม : การปกครองแบบประชาธิปไตย มีใจรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทยในปัจจุบันและในอนาคตอันใกล้)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	263	44.65
ไม่เห็นด้วย	228	38.71
ไม่มีความเห็น	92	15.92
ไม่ตอบ	6	1.02
รวม	589	100.00

ระบบการเมืองการปกครองของประเทศ เป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในชาติ บุคคลในชาติมีทัศนคติทางการเมืองอย่างไร มีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นอย่างไร จะไปมีส่วนในการกำหนดรูปแบบการปกครองของประเทศนั้น ๆ เหมือนกับในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการยอมรับกันไม่น้อยว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อเมริกามีระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ได้ ก็เพราะคนอเมริกันมีความเชื่อมั่นในระบบนี้ มีบุคลิกเป็นประชาธิปไตยและมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นประชาธิปไตย¹ ในประเทศไทย จากความเห็นของนักเรียนนายเรืออากาศจำนวนร้อยละ 44.65 (ตารางที่ 22) เห็นว่าการ

¹ สุจิต บุญบงการ, "นิลิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองของไทย," หน้า 9-10.

ปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่ใช่รูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดของประเทศไทย ซึ่งอันนี้
เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของทัศนคติในทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย จึงไม่เป็นของ
แปลกถ้าประเทศไทยจะมีการปกครองที่แตกต่างไปจากประชาธิปไตยแบบตะวันตก ส่วน
ผู้ที่เห็นว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดของประเทศไทยมีจำนวนร้อยละ
ละ 38.71 และร้อยละ 35.92 ไม่ออกความคิดเห็น (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 23

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการมี
รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมที่เป็นทหาร

(คำถาม : รัฐมนตรีกลาโหมต้องเป็นทหารหรือมียศทหาร มิใช่พลเรือน
ท่านเห็นด้วยหรือไม่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	403	68.08
ไม่เห็นด้วย	98	16.64
ไม่มีความเห็น	85	14.43
ไม่ตอบ	5	0.85
รวม	589	100.00

การที่นักเรียนนายเรืออากาศถูกฝึกอบรมให้อยู่ภายในกรอบระเบียบวินัย
อย่างเคร่งครัด การยอมรับอำนาจ การขอใช้อำนาจ และการเคารพเชื่อฟังผู้มีอำนาจ
เหนือตน รวมไปถึงการไม่ไว้วางใจบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้แสดงออกมาใน

ทัศนคติของการเห็นด้วยกับการที่มีทหารหรือผู้ที่นิยมการใช้อำนาจมาใช้อำนาจเหนือคน
ทหาร เป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งและอำนาจ ดังนั้นการที่มีทหารเป็นรัฐมนตรีกระ
ทรวงกลาโหม จึงมีผู้เห็นด้วยถึงร้อยละ 68.08 (ตารางที่ 23) และเหตุผลของการ
เห็นด้วยก็คือทหารเป็นผู้ที่เข้มแข็งและเข้าใจทหารได้ดี สามารถบังคับบัญชาทหารได้

ตารางที่ 24

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อความพร้อมสำหรับการ
การปกครองแบบประชาธิปไตย

(คำถาม : ประเทศไทยขณะนี้ยังไม่พร้อมสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย)

ความนึกเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	386	65.53
ไม่เห็นด้วย	101	17.15
ไม่มีความเห็น	99	16.81
ไม่ตอบ	3	0.51
รวม	589	100.00

จากความวุ่นวายในทางการเมือง ภายหลังจากเลือกตั้งครั้งสุดท้ายที่ผ่านมา
ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกในทางการเมืองที่เป็นเสรีจนไม่มีขอบเขต การเรียกร้อง
สิทธิของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของคนอื่น การทะเลาะเบาะแว้งในบรรดามวล
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำมาซึ่งความเบื่อหน่ายและเฉยเมย (apathy)

ในทางการเมือง และผลสุดท้ายก็นำไปสู่ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจากคำถามที่ว่าขณะนี้ประเทศไทยยังไม่พร้อมสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีผู้เห็นด้วยร้อยละ 65.53 (ตารางที่ 24) มีผู้ไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 17.15 เหตุผลของการเห็นด้วยว่าประเทศไทยยังไม่พร้อมก็เพราะประชาชนยังมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และยังไม่เข้าใจระบอบการเมืองนี้ดีพอ

ตารางที่ 25

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการดำเนินการ
เปลี่ยนทางการเมืองและสังคมโดยผู้นำ

(คำถาม : ความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญควรจะเป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะไม่ใช่ของประชาชน)

ความนึกเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	129	21.90
ไม่เห็นด้วย	366	62.14
ไม่มีความเห็น	87	14.77
ไม่ตอบ	7	1.19
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 25 มีผู้เห็นด้วยร้อยละ 21.90 (ตารางที่ 25) ส่วนอีกร้อยละ 62.14 ไม่เห็นด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของประชาชนที่มีต่อการเมือง การปกครองซึ่งเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของประชาชนที่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อบ้านเมือง มีใช่เป็นหน้าที่ของผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะเท่านั้น

ตารางที่ 26

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อกร
เข้ามาแก้ไขความวุ่นวายโดยทหาร

(คำถาม : ท่านคิดว่าในยามบ้านเมืองอยู่ในระหว่างวิกฤตการณ์และมีความวุ่นวายเช่นคณะรัฐมนตรีมีแต่ความแตกตแยก การชุมนุมเกินขอบเขต ฯลฯ ในรัฐบาลพลเรือน ทหารอาจเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้ เช่นการเข้ายึดอำนาจทางการเมือง เพื่อรักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	504	85.57
ไม่เห็นด้วย	37	6.28
ไม่มีความเห็น	38	6.45
ไม่ตอบ	10	1.70
รวม	589	100.00

ทุกครั้งที่ทหารทำการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ทหารจะต้องอ้างเอาความวุ่นวายของสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และทหารจะอาสาตนเองเข้ามาแก้ไขวิกฤตการณ์ของประเทศ ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งการกระทำเช่นนั้นทหารถือว่าเป็นความชอบธรรมอย่างหนึ่ง ทั้งนี้จากตารางที่ 26. จึงมีผู้เห็นด้วยกับการกระทำอย่างนี้ถึงร้อยละ 85.57 จึงไม่เป็นของแปลกที่เมื่อใค้ผู้นำทางทหารทำการปฏิวัติโค่นล้มรัฐบาลพลเรือนจึงได้รับการเห็นชอบและร่วมมือจากทหารโดยทั่วไปเป็นอย่างดี

ตารางที่ 27

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อที่มาของอำนาจ

(คำถาม : อำนาจของบุคคลและการได้เป็นเจ้าของคนคนนั้น แสกงให้เห็นถึงบุญวาสนาของเขา)

ความคติเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	74	12.56
ไม่เห็นด้วย	370	62.82
ไม่มีความเห็น	129	21.90
ไม่ตอบ	16	2.72
รวม	589	100.00

บุญวาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ ในแง่ที่ว่าใครได้ดิบได้ดีในชาตินี้ เป็นเพราะเขาเหล่านั้นได้สร้างสมกรรมดีไว้มากในชาติก่อน ความเชื่อดังกล่าวยังมีอิทธิพลอยู่ในสังคมไทย แต่จากทัศนคติเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีผู้เห็นด้วยเพียงร้อยละ 12.56 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 62.82 เพราะเชื่อว่าการมีอำนาจของบุคคลหรือได้เป็นเจ้าของคนคนนั้น เป็นเรื่องของการกระทำของเขาในปัจจุบัน ส่วนอีกร้อยละ 21.90 ไม่มีความเห็น (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 28

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการใช้มาตรการพิเศษแทนกฎหมาย

(คำถาม : ความผิดตามกฎหมายบางประเภท เช่นการลอบวางเพลิง การข่มขืนกระทำชำเรา ฯลฯ รัฐบาลควรใช้มาตรการพิเศษ เช่นเดียวกับมาตรา 17 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2500 ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แทนการใช้มาตรการตามกฎหมายเท่าที่เป็นอยู่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	495	84.04
ไม่เห็นด้วย	31	5.26
ไม่มีความเห็น	50	8.49
ไม่ตอบ	13	2.21
รวม	589	100.00

การนิยมใช้ความรุนแรง การนิยมใช้อำนาจเด็ดขาดและรวดเร็ว เป็นทัศนคติแบบอำนาจนิยมอย่างหนึ่ง และมีอยู่มากในหมู่ทหาร จากตารางที่ 28 จะมีผู้เห็นด้วยกับทัศนคติดังกล่าวถึงร้อยละ 84.04 และมีผู้คัดค้านไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 5.26 ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่เป็นลักษณะอำนาจนิยม

ตารางที่ 29

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อความชอบธรรมของการใช้อำนาจ

(คำถาม : ความรู้ความสามารถของคนนั้น มีไม่เท่าเทียมกัน การเมืองการปกครองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจหรือผู้มีความสามารถโดยชอบธรรม ไม่จำเป็นต้องไต่ความยินยอมจากประชาชน)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นควย	149	25.28
ไม่เห็นควย	337	57.22
ไม่มีความเห็น	86	14.61
ไม่ตอบ	17	2.89
รวม	589	100.00

การยอมรับอำนาจของผู้อื่นโดยคุณูฎี ปราศจากการโต้แย้ง เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีลักษณะของความเป็นแบบนิยมอำนาจ แต่จากการที่มีผู้เห็นควยกับความคิดดังกล่าวเพียงร้อยละ 25.28 (ตารางที่ 29) คือยอมให้ผู้มีอำนาจ หรือผู้มีความสามารถเท่านั้นที่มีสิทธิในทางการเมืองการปกครองของประเทศ ส่วนอีกร้อยละ 57.22 ไม่เห็นควยแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบร่วมกันในทางการเมือง อันเป็นหลักการของความเสมอภาค (equality) ที่ทุกคนมีสิทธิในทางการเมืองเท่าเทียมกัน ไม่ใช่เป็นการผูกขาดโดยใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

ตารางที่ 30

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(คำถาม : การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เป็นเรื่องเพ้อฝันไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	182	30.90
ไม่เห็นด้วย	283	48.05
ไม่มีความเห็น	104	17.65
ไม่ตอบ	20	3.40
รวม	589	100.00

สิ่งแวดล้อมในทางการเมืองและระบบสังคมที่เป็นอยู่ จะเป็นประสพการณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตยในอังกฤษและอเมริกาเป็นสิ่งที่ประชาชนมองเห็นได้ ปฏิบัติได้ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือและศรัทธา ในประเทศไทย เรามีการเรียกร้องให้หาประชาธิปไตยมาเป็นระยะเวลาานกว่า 40 ปี แต่สิ่งที่เราได้รับคือประชาธิปไตยแบบไทย ๆ ซึ่งดูไม่ออกว่าเป็นแบบใด ก็นั้นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ทัศนคติของคนบางคนจึงเห็นว่าเป็นเรื่องเพ้อฝันไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ ซึ่งมีผู้ตอบเห็นด้วยถึงร้อยละ 30.90 (ตารางที่ 30) แต่ในเวลาเดียวกันมีผู้ไม่เห็นด้วยร้อยละ 48.05 โดยเขาเชื่อว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน

ตารางที่ 31

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการใช้อ่านาจ
อย่างเค็ดชากแกบฏูหาสังคม

(คำถาม : การแกบฏูหายุ่งยากทางสังคมปัจจุบัน ควรให้เป็นหน้าที่ของผู้มี
อ่านาจ ไค้ใช้อ่านาจโดยเค็ดชาก ปราศจากการไค้แยงวิพากษ์วิจารณ์ไค้ ๆ)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นควย	261	44.31
ไมเห็นควย	249	42.28
ไมมีคฮามเห็น	68	11.54
ไมตอบ	11	1.87
รวม	589	100.00

ลักษณะอย่างหนึ่งของทัศนคติที่เป็นเผ็ดจการ คือการนิยมอ่านาจ การชอบไค้
อ่านาจและการยอมรับอ่านาจ จากตารางที่ 31 มีผู้ตอบเห็นควยกับการใช้อ่านาจในการ
แกบฏูหายุ่งยากทางสังคม มีจำนวนถึงร้อยละ 44.31 ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบจำนวนหนึ่งเป็น
ผู้มีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นแบบอ่านาจนิยม . แต่ในเวลาเดียวกัน ผู้ตอบอีกกลุ่มหนึ่ง
ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 42.28 ไมเห็นควยกับทัศนคติแบบอ่านาจนิยมดังกล่าว

ตารางที่ 32

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการรออนอมนอมยอมน้ำจืด

(คำถาม : ท่านเห็นว่าการรออนอมนอมยอมน้ำจืดเป็นสิ่งที่จะต้องมีการปฏิบัติ)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	74	12.56
ไม่เห็นด้วย	377	64.01
ไม่มีความเห็น	124	21.05
ไม่ตอบ	14	2.38
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 32 มีผู้เห็นด้วยกับการรออนอมนอมยอมน้ำจืดเพียงร้อยละ 12.56 อีกร้อยละ 64.01 ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ 21.05 ไม่มีความเห็นนั้นแสดงว่าผู้ตอบยังมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่มาก การรออนอมนอมยอมน้ำจืดโดยปราศจากการโต้แย้ง เป็นการแสดงออกถึงการขาดความเป็นตัวของตัวเอง แต่จากการที่มีผู้ไม่เห็นด้วยเป็นจำนวนมากนั้นก็แสดงว่าผู้ตอบกลุ่มนั้นยังเป็นผู้ที่มีความเป็นตัวของตัวเอง และยึดมั่นในตนเองอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร

ตารางที่ 33

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น

(คำถาม : ท่านยังเห็นด้วยกับทัศนคติโบราณที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง")

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	105	17.83
ไม่เห็นด้วย	384	65.19
ไม่มีความเห็น	90	15.28
ไม่ตอบ	10	1.70
รวม	589	100.00

การไม่แสดงความคิดเห็น การนิ่งเฉย การไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่ขัดขวางการพัฒนากระบวนการปกครองที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย จากทัศนคติที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง" มีผู้ตอบที่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 17.83 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 65.19 ไม่มีความเห็นร้อยละ 15.28 (ตารางที่ 33) นั่นเป็นการแสดงว่า ผู้ตอบเห็นว่าการนิ่งเฉยไม่แสดงความคิดเห็นไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องอีกแล้วในปัจจุบัน หนทางที่จะพัฒนาระบบการปกครองไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยยังมีอยู่

ตารางที่ 34

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระบบพรรคพวก

(คำถาม : ในวงราชการไทยระบบพรรคพวกมีความจำเป็นมาก เพราะทำ
ให้งานเดินราบรื่น)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	154	26.15
ไม่เห็นด้วย	346	58.74
ไม่มีความเห็น	75	12.73
ไม่ตอบ	14	2.38
รวม	589	100.00

การใช้ระบบพรรคพวกในวงราชการไทย เป็นการแสดงออกถึงความเหลื่อมล้ำ
ในทางสังคม ผู้ที่ไม่ใช่พรรคพวกจะได้รับการทอดทิ้งขาดความเป็นธรรม ไม่มีความเท่า
เทียมกัน จากตารางที่ 34 มีผู้เห็นด้วยกับการใช้ระบบพรรคพวกในวงราชการเพียง
ร้อยละ 26.15 แต่ถ้อยร้อยละ 58.74 ไม่เห็นด้วย นั่นแสดงว่าผู้ตอบส่วนมากยังคำนึงถึง
ความถูกต้องชอบธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคมอยู่

ตารางที่ 35

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อที่มาของอำนาจ

(คำถาม : อำนาจของบุคคลขึ้นอยู่กับบุญวาสนาของเขามาแต่ในอภิศัก)

ความคึกเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นควย	73	12.39
ไม่เห็นควย	365	61.97
ไม่มีควมเห็น	143	24.28
ไม่ตอบ	8	1.36
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 35 จะพบว่าจำนวนผู้ตอบที่เห็นควยกับควมเชอทว่า อำนาจของบุคคลขึ้นอยู่กับบุญวาสนาในอภิศัก มีจำนวนเพียงร้อยละ 12.39 ส่วนผู้ไม่เห็นควยมีถึงร้อยละ 61.97 ผู้ที่ไม่ออกควมเห็น มีจำนวนร้อยละ 24.28 ซึ่งแสดงควผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่เชอเรื่องอำนาจวาสนาของบุคคลว่าเป็นเรื่องของกรรมในอภิศักแต่อยงใด

ตารางที่ 36

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อนายกรัฐมนตรีทหารและพลเรือน

(คำถาม : นายกรัฐมนตรีที่ผ่านมา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่านายกรัฐมนตรีที่เป็นทหาร เป็นนายกรัฐมนตรีดีกว่าพลเรือน)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	292	49.58
ไม่เห็นด้วย	99	16.80
ไม่มีความเห็น	187	31.75
ไม่ตอบ	11	1.87
รวม	589	100.00

ผู้ที่ถูกอบรมให้เคยชินอยู่กับระบบอำนาจนิยมการยอมรับอำนาจ และการนิยมในผู้ที่มีอำนาจเป็นลักษณะธรรมดา จากตารางที่ 36 จะพบว่า ผู้ตอบเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 49.58 ชอบนายกรัฐมนตรีที่เป็นทหารมากกว่าพลเรือน มีเพียงร้อยละ 16.80 เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย คือชอบนายกรัฐมนตรีพลเรือนมากกว่า ส่วนอีกร้อยละ 31.75 ไม่มีความเห็น คือไม่แน่ใจว่านายกรัฐมนตรีที่เป็นทหารหรือพลเรือน ใຈຈຈຈຈ

ตารางที่ 37

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการเชื่อผู้นำ

(คำถาม : ท่านเห็นควยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า "เชื่อผู้นำ ชาติพ้นภัย")

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นควย	178	30.22
ไม่เห็นควย	247	41.94
ไม่มีความเห็น	160	27.66
ไม่ตอบ	4	0.68
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 37 ผู้ตอบเห็นควยกับความเชื่อที่ว่า การเชื่อและทำตามผู้นำเท่านั้นที่ทำให้ชาติพ้นภัย มีจำนวนเพียงร้อยละ 30.22 ผู้ไม่เห็นควยกับความเชื่อดังกล่าวมีถึงร้อยละ 41.94 ส่วนผู้ไม่มีความเห็น มีจำนวนร้อยละ 27.66 นั้นแสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าการเชื่อตามผู้นำไปเสียทุกอย่าง

จากตารางที่ 15 - 37 เป็นการแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ และทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมนี้จะมีอยู่หลายลักษณะ เช่น ลักษณะของการที่ยอมรับอำนาจของรุ่นพี่ และยอมรับปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ระเบียบ วินัย การยอมรับอำนาจของผู้นำและนิยมใช้อำนาจเข้าค้ำค้ำสินปัญหามากกว่าการใช้เหตุผล เช่น การชอบนายกรัฐมนตรีที่เป็นทหารมากกว่าพลเรือน การชอบใช้มาตรการการพิเศษมากกว่ากฎหมายธรรมดา ฯลฯ

ดังนั้นในการพิสูจน์สมมุติฐานข้อแรกที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศไทยในปัจจุบันมีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม จึงเป็นการไม่ถูกต้องทั้งหมด ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า นักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติในทางการเมืองที่ทั้งแบบประชาธิปไตยและแบบอำนาจนิยมอยู่ในคนเดียวกัน ทั้งนี้เพราะระบบการศึกษาและผลของการศึกษาอบรมในโรงเรียน ทำให้นักเรียนนายเรืออากาศยอมรับเอาการเรียนรู้แบบใหม่ ซึ่งเป็นทัศนคติแบบทันสมัยคือแบบประชาธิปไตยมาใช้ แต่ในเวลาเดียวกันก็รับเอาทัศนคติแบบเก่าอันเป็นแบบดั้งเดิมของไทยเอาไว้ด้วย จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จากการเรียนการสอนที่ได้รับมาจากโรงเรียน และรวมไปถึงอิทธิพลของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ทำให้นักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติในทางการเมืองเป็นไปในรูปแบบดังกล่าว

การศึกษานูมิหลังของนักเรียนนายเรืออากาศ ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงทัศนคติและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนได้ นูมิหลังดังกล่าวได้แก่ อายุ ชั้นการศึกษา อาชีพบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฯลฯ ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งที่มีผลต่อทัศนคติและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศ ซึ่งในตารางที่ 38 - 55 จะเป็นตารางที่แสดงนูมิหลังดังกล่าวของนักเรียน

ตารางที่ 38

ชั้นการศึกษาของนักเรียนนายเรืออากาศแบบตามระดับอายุ

อายุ (ปี)	ร้อยละของอายุนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
17 - 19	66.43	42.06	4.72	-	-	26.14	154
20 - 22	33.57	57.94	88.98	74.77	25.61	57.39	338
23 - 25	-	-	6.30	25.23	74.39	16.47	97
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

อายุโดยเฉลี่ยของผู้ตอบส่วนมากอยู่ระหว่างอายุ 20 - 22 ปี คือมีจำนวนถึง ร้อยละ 57.39 (ตารางที่ 38) ถ้าเฉลี่ยตามชั้นเรียน จะพบว่าอายุเฉลี่ยของนักเรียน ชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่อายุ 17 - 19 ปี คือมีจำนวนถึงร้อยละ 66.43 นักเรียนชั้นปีที่ 2 อายุ 20 - 22 ปี มีจำนวนร้อยละ 57.94 นักเรียนชั้นปีที่ 3 อายุส่วนมากอยู่ระหว่าง 20 - 22 มีจำนวนร้อยละ 88.98 นักเรียนชั้นปีที่ 4 อายุส่วนมากอยู่ระหว่าง 20 - 22 ปี มีจำนวนถึงร้อยละ 74.77 นักเรียนชั้นปีที่ 5 อายุส่วนมากอยู่ระหว่าง 23 - 25 ปี มีจำนวนถึงร้อยละ 74.39

ตารางที่ 39

จำนวนนักเรียนนายเรืออากาศที่ตอบแบบสอบถาม แยกตามชั้นการศึกษา

ชั้นการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	143	24.28
ชั้นปีที่ 2	126	21.39
ชั้นปีที่ 3	127	21.56
ชั้นปีที่ 4	111	18.85
ชั้นปีที่ 5	82	13.92
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 39 จะพบว่านักเรียนชั้นปีที่ 1 มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 24.28 ชั้นปีที่ 5 น้อยที่สุด ร้อยละ 13.92 นอกนั้นมีปริมาณที่ใกล้เคียงกันคือ ชั้นปีที่ 2 จำนวน ร้อยละ 21.39 ชั้นปีที่ 3 จำนวน ร้อยละ 21.56 ชั้นปีที่ 4 จำนวน ร้อยละ 18.85

ตารางที่ 40

อาชีพบิดาของนักเรียนนายเรืออากาศที่สอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการทหาร	264	44.82
ข้าราชการพลเรือน	72	12.22
ตำรวจ	30	5.09
เกษตรกร	74	12.56
พ่อค้า	47	7.98
อาชีพอิสระ	13	2.21
รับจ้าง	47	7.98
อื่น ๆ	42	7.13
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 40 อาชีพบิดาของนักเรียนนายเรืออากาศเกือบครึ่งหนึ่ง จำนวน ร้อยละ 44.82 รับราชการทหาร ทำให้ดูเหมือนหนึ่งว่า การที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหาร ลูกเลยเป็นข้าราชการทหารด้วย แต่จากการศึกษาถลั้มกลายเป็นว่า แม้นักเรียนส่วนใหญ่จะมี บิดามีอาชีพรับราชการทหาร แต่การตัดสินใจเข้าเรียนต่อในโรงเรียนทหาร เป็นการตัดสินใจ ด้วยตนเองถึงร้อยละ 72.67 (ตารางที่ 49) บิดาหาได้มีอิทธิพลในการตัดสินใจของนักเรียนไม่

จำนวนนักเรียน 264 คน ที่มีบัตรข้าราชการทหารนั้นปรากฏว่าร้อยละ 82.20 (ตารางที่ 41) บัคายังรับราชการอยู่ และอีกร้อยละ 17.80 บัคออกจากราชการไปแล้ว

ตารางที่ 41

สถานะปัจจุบันของบัคของนักเรียนนายเรืออากาศ
ในกรณีที่บัครับราชการทหาร

สถานะปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ยังรับราชการอยู่	217	82.20
ออกจากราชการแล้ว	47	17.80
รวม	264	100.00

ตารางที่ 42

อาชีพมารดาของนักเรียนนายเรืออากาศที่สอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการทหาร	27	4.58
ข้าราชการพลเรือน	71	12.05
เกษตรกร	82	13.92
ค้าขาย	130	22.07
รับจ้าง	49	8.32
อื่น ๆ	201	34.13
ไม่ตอบ	29	4.93
รวม	589	100.00

ส่วนใหญ่จำนวนการประกอบอาชีพของมารดาผู้ตอบ ร้อยละ 22.07 ค้าขาย (ตารางที่ 42) ร้อยละ 13.92 เป็นเกษตรกร มารดาของผู้ตอบที่มีอาชีพรับราชการพลเรือนก็มีไม่น้อย คือร้อยละ 12.05 แต่ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ อาชีพอื่น ๆ มีจำนวนถึงร้อยละ 34.13 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมีอาชีพแม่บ้าน

ในจำนวนมารดาของผู้ตอบทั้งหมด 27 คน ที่เป็นชาวราชการทหาร ปรากฏว่า ร้อยละ 51.85 ยังรับราชการอยู่ (ตารางที่ 43) ส่วนอีกร้อยละ 48.15 ออกจาก ราชการแล้ว

ตารางที่ 43

สถานะปัจจุบันของมารดาของนักเรียนนายเรืออากาศที่ตอบแบบ
สอบถามในกรณีที่มารดาได้รับราชการทหาร

สถานะปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ยังรับราชการอยู่	14	51.85
ออกจากราชการแล้ว	13	48.15
รวม	27	100.00

ตารางที่ 44

ระดับการศึกษาของบิดาของนักเรียนนายเรืออากาศ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษา	169	28.69
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	125	21.22
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	47	7.98
อนุปริญญา	37	6.28
ปริญญาตรี	115	19.52
ปริญญาโท	29	4.92
อื่น ๆ	47	7.98
ไม่ตอบ	20	3.41
รวม	589	100.00

ระดับการศึกษาของบิดาของผู้ตอบ จำนวนร้อยละ 28.69 (ตารางที่ 44)
เรียนจบชั้นประถมศึกษา อีกร้อยละ 21.22 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนผู้ที่สำเร็จ
ชั้นปริญญาตรี มีจำนวนร้อยละ 19.52 ส่วนผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา
และปริญญาโท มีจำนวนร้อยละ 7.98, 6.28 และ 4.92 ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่าอื่น ๆ
คือผู้ที่สำเร็จชั้นปริญญาเอก วิทยาลัยการทหาร และโรงเรียนอาชีพต่าง ๆ

ตารางที่ 45

ระดับการศึกษาของมารดาของนักเรียนนายเรืออากาศ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษา	283	48.05
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	89	15.11
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	58	9.85
อนุปริญญา	45	7.64
ปริญญาตรี	47	7.98
ปริญญาโท	7	1.19
อื่น ๆ	36	6.11
ไม่ตอบ	24	4.07
รวม	589	100.00

ระดับการศึกษาของมารดาของผู้ตอบ ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา คือ ป 1 - ป 7 มีจำนวนถึงร้อยละ 48.05 (ตารางที่ 45) ร้อยละ 15.11 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 9.85 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 7.64 และ 7.98 จบอนุปริญญาและปริญญาตรี ส่วนผู้ที่สำเร็จชั้นปริญญาโทมีร้อยละ 1.19 สำหรับผู้ที่ตอบว่าอื่น ๆ คือ ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับผู้ที่เรียนวิชาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในคำถามมีร้อยละ 6.11 นอกนั้นคือผู้ที่ไม่ตอบอีกร้อยละ 4.07

มูลเหตุจูงใจที่ผู้ตอบเข้าศึกษาในโรงเรียนนายเรืออากาศ

มูลเหตุจูงใจ	จำนวน	ร้อยละ
เพราะกว่าหน้ากว่าสถาบันอื่น	252	42.78
คิดว่าอาชีพทหารดีกว่าอาชีพอื่น	89	15.11
เพราะอาชีพทหารสามารถเข้าไปมีอำนาจ ในวงการอาชีพอื่น	28	4.75
เพราะจบแล้วไม่ต้องหางานทำ	70	11.88
อื่น ๆ	134	22.76
ไม่ตอบ	16	2.72
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 46 ผู้ตอบเป็นจำนวนร้อยละ 42.78 เห็นว่าการที่ตนตัดสินใจเข้าศึกษาในโรงเรียนนายเรืออากาศ เพราะกว่าหน้าดีกว่าสถาบันอื่น ส่วนอีกร้อยละ 22.76 ตอบว่าเป็นมูลเหตุอื่น ๆ คือส่วนใหญ่ตอบว่าต้องการเป็นนักบิน และต้องการรับใช้ชาติ

ตารางที่ 47

ผู้มีอิทธิพล ในการตัดสินใจปัญหาภายในครอบครัวของนักเรียนนายเรืออากาศ

(คำถาม : ในระหว่างที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนายเรืออากาศ ในเมื่อมีปัญหา
สิ่งใดเกิดขึ้น ท่านปรึกษากับใครมากที่สุดภายในครอบครัวของท่าน)

ผู้ที่ให้การปรึกษา	จำนวน	ร้อยละ
บิดา	233	39.56
มารดา	136	23.09
ญาติ	29	4.92
เพื่อน	76	12.90
อื่น ๆ	105	17.83
ไม่ตอบ	10	1.70
รวม	589	100.00

อิทธิพลของบิดาในครอบครัวยังมีอยู่มาก เป็นทั้งผู้นำในครอบครัว และผู้แก้ปัญหา
ในครอบครัวด้วย ซึ่งจะเห็นว่าในระหว่างที่เรียนหนังสือ เมื่อมีปัญหาสิ่งใดเกิดขึ้น ผู้ตอบ
จะคงนำไปปรึกษากับบิดาเสียเป็นส่วนใหญ่ คือมีจำนวนถึงร้อยละ 39.56 (ตารางที่ 47)
ส่วนการปรึกษาร่วมกับมารดาคิดเป็นร้อยละ 23.09 พี่น้องก็มีความสำคัญสำหรับผู้ตอบไม่
น้อยเหมือนกัน คือนำปัญหาต่าง ๆ ไปปรึกษาถึงร้อยละ 12.90 ส่วนคนอื่น ๆ ที่นอกเหนือ
จากบิดามารดา และญาติพี่น้องมีถึงร้อยละ 17.83

ตารางที่ 49

ผู้มีส่วนตัดสินใจ การตัดสินใจเข้าศึกษาในโรงเรียน

นายเรืออากาศของนักเรียนนายเรืออากาศ

(คำถาม : ใครเป็นผู้มีส่วนตัดสินใจให้ท่านเข้าเรียนในโรงเรียนนายเรืออากาศมากที่สุด)

ทัศนของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	97	16.47
ญาติพี่น้อง	22	3.73
ตัดสินใจด้วยตนเอง	428	72.67
เพื่อนฝูง	9	1.53
อื่น ๆ	32	5.43
ไม่ตอบ	1	0.17
รวม	589	100.00

หมายเหตุ อื่น ๆ คือโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นผู้กำหนดตัดสินใจให้เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายเรืออากาศ เหมือนกับที่สภาการศึกษามีส่วนกำหนดมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาเข้าเรียนในกรณีที่เลือกอันดับหนึ่งแล้วไม่ได้

ตารางที่ 48

ความเชื่อของนักเรียนนายเรืออากาศที่มีต่อผู้มีอิทธิพล
ในการตัดสินใจในครอบครัว

อิทธิพลของผู้แก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
เชื่อและทำตาม	181	30.73
เชื่อเป็นบางครั้ง	289	49.07
ไม่ทำตามเพียงแต่ปรับทุกข์เท่านั้น	74	12.56
ไม่ตอบ	45	7.64
รวม	589	100.00

ถึงแม้ว่าจะมีบุคคลที่ผู้ตอบเห็นความสำคัญ โดยการนำเอาปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบ
ไปปรึกษา แต่การแก้ปัญหาโดยบุคคลดังกล่าว มีอิทธิพลที่ทำให้ผู้ตอบเชื่อตามนอຍมาก คือมี
เพียงร้อยละ 30.75 (ตารางที่ 48) ที่เชื่อและทำตาม ส่วนอื่กร้อยละ 49.07 เชื่อเป็น
บางครั้ง และอื่กร้อยละ 12.56 ไม่เชื่อหรือทำตามเพียงแต่เป็นการปรับทุกข์เท่านั้น

การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การตัดสินใจเด็ดขาด หรือการเชื่อมั่น
ในตนเอง โดยถือว่าความคิดเห็นของตนเองถูกเสมอ อันนี้เป็นทัศนคติแบบอำนาจนิยมอย่าง
หนึ่ง จากค่าตอบทั้งหมดพบว่า นักเรียนนายเรืออากาศมีจำนวนถึงร้อยละ 72.67 (ตาราง
ที่ 49) ทัศนคติเขาเรียนในโรงเรียนนายเรืออากาศด้วยตนเอง โดยไม่มีใครช่วยในการ
ตัดสินใจ ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพียงร้อยละ 16.47 เท่านั้นที่พ่อแม่ช่วยเหลือ
ในการตัดสินใจให้เขาศึกษาคอ

ตารางที่ 50

สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนนายเรืออากาศที่สำเร็จการศึกษา
จากโรงเรียนนายเรืออากาศ

(คำถาม : ในครอบครัวของท่านมีใครบ้างที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน
นายเรืออากาศ)

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายเรืออากาศ	จำนวน	ร้อยละ
บิดา	9	1.53
พี่และ/หรือน้อง	45	7.64
ญาติสืบสายโลหิตโดยตรง	38	6.45
ญาติอื่น ๆ	111	18.85
ไม่มีผู้ใดจบ - ไม่ตอบ	386	65.53
รวม	589	100.00

สมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบส่วนใหญ่ มีจำนวนถึงร้อยละ 65.53 (ตารางที่ 50) ไม่ได้สำเร็จศึกษามาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ มีเพียงส่วนน้อยที่มีญาติต่าง ๆ เช่น อาเชย ลุงเชย พี่เชย ฯลฯ จำนวนร้อยละ 18.85 ที่สำเร็จศึกษามาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ ส่วนผู้ตอบที่มีบิดาจบมาจากโรงเรียนนายเรืออากาศมีน้อยมากคือมีเพียงร้อยละ 1.53

ตารางที่ 51
อิทธิพลของสมาชิกในครอบครัว ที่มีส่วนทำให้นักเรียนนายเรืออากาศ
ชอบโรงเรียนนายเรืออากาศ

อิทธิพลของสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วนมาก	38	18.72
มีส่วนบาง	80	39.41
ไม่มีส่วน	66	32.36
ไม่ตอบ	19	9.36
รวม	203	100.00

การมีสมาชิกในครอบครัวบางส่วนที่สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายเรืออากาศ แต่อิทธิพลของบุคคลเหล่านั้นไม่มีส่วนในการทำให้ผู้ตอบ ชอบหรือไม่ชอบ โรงเรียนนายเรืออากาศ มีเพียงร้อยละ 18.72 (ตารางที่ 51) ที่มีส่วนมากในการทำให้ผู้ตอบชอบโรงเรียนนายเรืออากาศ ส่วนอีกร้อยละ 39.41 มีส่วนบาง และร้อยละ 32.51 ไม่มีส่วนเลย

ตารางที่ 52

การปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับคานักเรียนนายเรืออากาศ

(คำถาม : ท่านเห็นว่าควรนำเอาปัญหาที่ประสบในโรงเรียนไปปรึกษากับคานักของทานบางหรือไม่)

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ควร	164	27.84
ไม่ควร	314	53.31
ไม่มีความเห็น	107	18.17
ไม่ตอบ	4	0.68
รวม	589	100.00

จากตารางที่ 52 จะเห็นว่าผู้เห็นว่าควรนำเอาปัญหาที่ประสบในโรงเรียนไปปรึกษากับคานัก มีจำนวนร้อยละ 27.84 ส่วนอีกจำนวนร้อยละ 53.31 เห็นว่าไม่ควร ทั้งนี้เพราะเป็นการนำเรื่องหนักใจไปให้คานักพลอยหนักใจตามไปด้วย ซึ่งจากตารางนี้ แสดงว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือเมื่อมีปัญหาอะไรก็ควรจะแก้ปัญหาที่นั่นด้วยตนเอง

ตารางที่ 53

ความเชื่อต่อการสั่งสอนของโรงเรียนและครอบครัวของ
นักเรียนนายเรืออากาศ

(คำถาม : หากครอบครัวของท่านอบรมสั่งสอนในสิ่งที่แตกต่างไปจากที่ท่าน
ได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากในโรงเรียน ท่านจะเชื่อฝ่ายไหน)

ทัศนของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เชื่อครอบครัวมากกว่า	27	4.58
เชื่อโรงเรียนมากกว่า	12	2.04
เชื่อในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง	548	93.04
ไม่มีความเห็น	2	0.34
รวม	589	100.00

ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนนายเรืออากาศอยู่ในระดับที่สูงจะเห็นได้
จากตารางที่ 53 ซึ่งจะพบว่า ผู้ตอบจำนวนถึงร้อยละ 93.04 ไม่ได้มีอิทธิพลของครอบครัว
มาอิทธิพลเห็นการตัดสินใจเกี่ยวกับความเชื่อใด ๆ ของตน ซึ่งจากตารางที่ 53
นี้ จะเห็นว่านักเรียนเชื่อสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องมากกว่าที่เชื่อทางโรงเรียน
หรือทางครอบครัว

ตารางที่ 54

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อนายกรัฐมนตรีในอดีตร
 (คำถาม : นายกรัฐมนตรีในอดีตรที่ผ่านมายุที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ)

นายกรัฐมนตรีในอดีตร	จำนวน	ร้อยละ
พล.อ.พระยาหลพลพยุหเสนา	24	4.07
จอมพล ป.พิบูลสงคราม	34	5.77
จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชตร	450	76.40
จอมพล ถนอม กิตติขจร	24	4.07
นายควง อภัยวงศ์	8	1.36
นายปรีธี พนมยงค์	3	0.51
นายพจน์ สารสิน	1	0.17
นายทวี บุญยเกษตร	-	-
นายสัญญา ธรรมศักดิ์	10	1.70
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	2	0.34
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช	11	1.87
ไม่ตอบ	22	3.74
รวม	589	100.00

อดีตนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีที่ผ่านมานักเรียนนายเรืออากาศชอบ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มากที่สุด มีจำนวนถึงร้อยละ 76.40 ทั้งนี้เนื่องจากผู้ตอบเป็นผู้ที่ถูกอบรมอยู่ภายใต้บรรยากาศของการใช้อำนาจ การนิยมอำนาจ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในสายตาของทหารคือ ผู้เข้มแข็ง เด็ดขาด ชอบใช้อำนาจ อันนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ตอบนิยม จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มากกว่านายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีคนอื่น ๆ ในอดีตที่ผ่านมา

ตารางที่ 55

อาชีพสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนนายเรืออากาศ

(คำถาม : ในครอบครัวของท่าน มีพี่น้องน้อง พี่ร่วมบิดามารดา หรือบิดา หรือมารดามีอาชีพใดบ้าง)

อาชีพสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการทหาร	204	34.63
รับราชการพลเรือน	76	12.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	50	8.49
ค้าขาย	26	4.41
เกษตรกร	22	3.74
อื่น ๆ	189	32.09
ไม่ตอบ	22	3.74
รวม	589	100.00

การเลือกอาชีพของบุคคล บางครั้งได้รับอิทธิพลมาจากสมาชิกในครอบครัว
 บางเหมือนกัน เช่นคนที่พ่อแม่เป็นครูก็ย่อมอยากจะให้ลูกเป็นครู คนที่พ่อแม่เป็นทหารก็
 อยากจะให้ลูกเป็นทหาร จากตารางที่ 55 อาชีพของสมาชิกในครอบครัวเฉพาะ พี่น้อง
 ที่รวมบิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา มีจำนวนถึงร้อยละ 34.63 มีอาชีพรับราชการ
 ทหาร ซึ่งอาจจะเป็นผลทางอ้อมอันหนึ่งที่ทำให้ผู้ตอบเลือกมาเรียนต่อที่โรงเรียนทหาร
 ก็ได้ ส่วนผู้ตอบอีกจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 32.09 ตอบว่าอาชีพอื่น ๆ คือยัง
 เป็นนักเรียนอยู่ ยังไม่ได้มีการประกอบอาชีพอะไรเสียเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 38-55 แสดงถึงภูมิหลังของนักเรียน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า
 ภูมิหลังของนักเรียน ซึ่งได้แก่อิทธิพลของครอบครัวในคานต่าง ๆ นั้นมีส่วนต่อการเรียนรู้
 ทางการเมืองของนักเรียนน้อยมาก ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ 40-49 พบว่าการตัดสินใจ
 ของนักเรียนส่วนใหญ่ กระทำด้วยตนเอง อิทธิพลของสมาชิกในครอบครัวแม้จะเป็นผู้ที่จบการ
 ศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ ก็หาได้มีส่วนในการตัดสินใจของนักเรียนไม่ ซึ่งจะเห็น
 ได้จากคำตอบของผู้ตอบที่ตัดสินใจเข้าศึกษาเข้าไปในโรงเรียนนายเรืออากาศของพวกเขานั้น
 ก็เพราะเห็นว่ามีความก้าวหน้า อาชีพทหารเป็นอาชีพที่ดี และที่สละค่าเล่าเรียนในโรงเรียน
 นายเรืออากาศ เมื่อจบออกไปแล้วไม่ต้องหางานทำ มีเป็นจำนวนไม่น้อย ที่เห็นว่าการเข้า
 มาเรียนในโรงเรียนนายเรืออากาศเป็นการได้เข้ามารับใช้ประเทศชาติ โดยที่พวกเขา
 อยากจะเป็นนักบินของกองทัพอากาศ โดยทั่ว ๆ ไป จากการศึกษารูมิหลังของนักเรียนนาย
 เรืออากาศ ทำให้ทราบขอเท็จจริงได้ประการหนึ่งว่า อิทธิพลของครอบครัวในคานต่าง ๆ
 มีส่วนต่อทัศนคติ และการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศน้อยมาก

ระดับการศึกษาที่สูงกับทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยม

จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศที่อยู่ในชั้นที่สูงกว่าจะเป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นที่ต่ำกว่า เกี่ยวกับเรื่องระดับการศึกษากับทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมนี้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับ เรื่องของการ เมืองและกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง การศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนมีความรู้และก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง โดยการศึกษาจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีความตื่นตัวในทางการเมือง ปฏิบัติตามนโยบายทางการเมือง และสอนให้ประชาชนรู้จักรักษาและใช้สิทธิหน้าที่ที่ตนมีอยู่ และแสดงออกถึงความสำนึกในทางการเมืองได้อย่างเสรี เพื่อที่จะได้เป็นกระจุกสะท้อนให้รัฐบาลได้เห็นและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ทัศนคติในทางการเมืองของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปในรูปใด การศึกษาจะเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ระบบการศึกษาระเบียบการสอนในโรงเรียนนายเรืออากาศ มีส่วนอย่างมากในการทำให้ทัศนคติในทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศเป็นไปในรูปหนึ่งรูปใด ไม่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยหรืออำนาจนิยม จากการศึกษาของนักรัฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงพบว่า

"...(ไม่มีตัวแปรอื่นใด) เปรียบเทียบตัวแปรทางการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติในทางการเมือง ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือผู้ที่มีการศึกษาอันจำกัด จะแสดงออก หรือมีพฤติกรรมในทางการเมือง แตกต่างไปจากผู้ที่ยังมาสูง ๆ..."¹

ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษาสูงจึงน่าจะเป็นผู้ที่มีทัศนคติในทางการเมืองแตกต่างไปจากผู้ที่ยังมาเรียนมาน้อย การศึกษาที่ได้รับมาจากโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ย่อมจะมีผลอย่างมากต่อทัศนคติและการเรียนรู้ทางการเมือง ทั้งนี้เพราะเหตุว่าสถาบันการศึกษา เป็นหน่วยหรือตัวแทน

¹ Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture, pp. 135 - 136.

ที่สำคัญของการเรียนรู้ทางการเมือง จากการศึกษาของ Keneth P. Lanston และ M.K. Jennings พบว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในอเมริกา ผู้ที่มีความตั้งใจจะเรียนต่อในชั้นสูงถึงขั้นวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย จะมีความเข้าใจหรือปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ทางการเมืองได้แตกต่างกว่าผู้ที่ไม่ได้มีโครงการจะเข้าเรียนต่อในชั้นสูง¹ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่มีส่วนทำให้บุคคลมีความคิดและความสนใจในทางการเมืองที่แตกต่างกัน

การปกครองทุกระบบจะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังความเชื่อทัศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง ให้กับบุคคลในประเทศของตน แต่การศึกษาจะมีผลต่อการเมืองในระบบใดก็ต่อแล้วแต่สิ่งแวดล้อมอีกหลาย ๆ อย่างและปัจจัยต่าง ๆ อีกมากมาย การศึกษาในประเทศมุ่งผลิตคนออกไปรับใช้ระบบการเมืองใดก็แค่ไหนเพียงใดจะต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่นสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา สถาบันสื่อมวลชน ฯลฯ ซึ่งสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์ร่วมกับการศึกษาทั้งสิ้น

สำหรับการพิสูจน์สมมุติฐานที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศชั้นสูงกว่าจะมีทัศนคติในทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า ทั้งนี้เพราะตามความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ศึกษาเห็นว่า นักเรียนนายเรืออากาศชั้นปีที่ 1 ซึ่งเพิ่งเข้ามาอยู่ในสถาบันการศึกษาใหม่ ๆ น่าจะเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่นิยมในอำนาจน้อยกว่านักเรียนชั้นอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นปีที่ 1 อยู่ในสภาวะที่ต้องยอมทุกอย่างการโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นค้านกับรุ่นพี่ที่เป็นสิ่งไม่พึงประสงค์ ไม่มีสิทธิ "ตีตัวเสมอ"

¹Kenneth P. Lanston and M. K. Jennings, "Political Socialization and High School Civics Curriculum in United State," in Jack Dennis (ed.), Socialization to Politics (New York : John Wiley and Sons Inc., 1963), pp. 389 - 390.

รุ่นพี่ได้ แต่เมื่อใดที่พวกเขาผ่านพ้นสภาพของความเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 เขาก็จะกลายเป็นผู้ที่นิยมในอำนาจ โดยการใช้อำนาจกับรุ่นน้องของเขาเหมือนกับที่เขาถูกกระทำมาก่อนโดยรุ่นพี่ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เขียนจึงได้ตั้งสมมุติฐานเอาไว้ว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นที่สูงกว่าจะมีทัศนคติแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นที่ต่ำกว่า การวิเคราะห์ถึงความแตกต่างและความมากน้อยของทัศนคติเป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ เพื่อจะพิสูจน์สมมุติฐานในข้อ 2 ดังกล่าวแล้ว ผู้ศึกษาจะขอยกเอาตารางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมาแสดงเปรียบเทียบให้เห็นดังต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 56

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระเบียบวินัย

ของประชาชน จำแนกตามชั้นเรียน

ทัศนของผู้ตอบ	ร้อยละของนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
เห็นด้วย	96.50	97.62	98.42	98.20	96.34	97.45	574
ไม่เห็นด้วย	0.70	2.38	-	-	-	0.68	4
ไม่มีความเห็น	2.80	-	1.58	11.80	-	1.36	8
ไม่ตอบ	-	-	-	-	3.66	0.51	3
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

จากตารางที่ 56 จะพบว่าทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนชั้นปีที่ 1 มีถึงร้อยละ 96.50 ส่วนปีที่ 2 - 5 มีจำนวนร้อยละ 97.62, 98.42, 98.20 และ 96.34 ตามลำดับซึ่งจากตารางนี้จะพบว่าระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนักเรียนแต่ละชั้นไม่ได้มีความแตกต่างกันมากมายจนเห็นได้ชัด ระดับของความเป็นแบบอำนาจนิยม ต่อความถี่เห็นเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวของนักเรียนปรากฏว่ามีได้มีความแตกต่างกันแต่ประการใด

ตารางที่ 57

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระบบอาวุโส จำแนกตามชั้นเรียน

ทัศนคติของผู้ตอบ	ร้อยละของนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
เห็นด้วย	76.22	70.63	86.61	90.99	87.80	81.66	481
ไม่เห็นด้วย	8.39	16.67	4.72	1.80	6.08	7.81	46
ไม่มีความเห็น	3.40	11.11	7.07	6.31	7.32	9.17	54
ไม่ตอบ	1.40	2.38	1.57	0.90	2.44	1.36	8
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

จากการที่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระบบอาวุโสที่ปฏิบัติกันอยู่ในโรงเรียน จากตารางที่ 57 พบว่าระดับของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 5 อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 76.22, 70.63, 86.61, 90.99 และ 87.80 ตามลำดับ (ตารางที่ 57) ซึ่งจากตารางนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ระดับของการเพิ่มขึ้นของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมจะไม่เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนของชั้นการศึกษาก็ตามแต่ที่นักเรียนชั้นปีที่ 2 - 4 อยู่ในเกณฑ์ที่เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนตามระดับชั้นการศึกษา

ตารางที่ 58

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อคำสั่งรุ่นพี่ จำแนกตามชั้นเรียน

ทัศนคติของผู้ตอบ	ร้อยละของนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
ผิด	75.52	74.60	86.81	89.19	91.46	82.51	486
ไม่ผิด	2.10	11.11	2.36	5.41	1.22	4.58	27
ไม่มีความเห็น	20.28	6.35	9.45	3.60	7.32	11.71	69
ไม่ตอบ	2.10	-	1.57	1.80	-	1.20	7
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

จากตารางที่ 58 ผู้ตอบเห็นว่าการที่รุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่เป็นสิ่งผิด นักเรียนชั้นปีที่ 1 จำนวนร้อยละ 75.52 เห็นว่าผิด นักเรียนชั้นปีที่ 2 จำนวนร้อยละ 74.60 เห็นว่าผิด สำหรับจำนวนนักเรียนชั้นปีที่ 3 - 5 ที่เห็นว่าผิดคิดเป็นร้อยละ 86.61, 89.19 และ 91.46 ตามลำดับ ซึ่งจากตารางนี้เราจะพบว่าระดับของทัศนคติ ไม่ได้แตกต่างกันมากนักแต่อัตราส่วนของทัศนคติแบบอ่านาจนิยมที่เพิ่มขึ้น ของนักเรียน ชั้นปีที่ 2 - 5 มีส่วนสอดคล้องสัมพันธ์กับระดับชั้นการศึกษาอยู่เหมือนกัน

ตารางที่ 59
ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อผู้นำที่เข้าใจประชาชน
จำแนกตามชั้นเรียน

ทัศนของผู้ตอบ	ร้อยละของนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
เห็นด้วย	74.13	73.02	72.44	76.58	75.61	74.19	437
ไม่เห็นด้วย	7.69	15.87	5.51	7.21	3.66	8.32	49
ไม่มีความเห็น	16.78	9.52	18.11	10.81	15.85	14.26	84
ไม่ตอบ	1.40	1.59	3.94	5.40	4.82	3.23	19
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

การเห็นด้วยกับการที่มีผู้นำที่เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนแล้วจะแก้ปัญหาของประชาชนในสังคมได้ จะพบว่า (ตารางที่ 59) นักเรียนชั้นปีที่ 1 เห็นด้วยร้อยละ 74.13 นักเรียนชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยร้อยละ 73.02 นักเรียนชั้นปีที่ 3 เห็นด้วยร้อยละ 72.44 นักเรียนชั้นปีที่ 4 เห็นด้วยร้อยละ 76.58 และนักเรียนชั้นปีที่ 5 เห็นด้วยร้อยละ 75.61 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่าระดับของความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 60
ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศก่อนนายกรัฐมนตรี้ที่เป็นทหาร
จำแนกตามชั้นเรียน

ทัศนคติของผู้ตอบ	ร้อยละของนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
-							-
เห็นด้วย	46.85	49.21	44.88	59.46	48.78	49.58	292
ไม่เห็นด้วย	20.98	19.05	12.60	15.32	14.63	16.80	99
ไม่มีความเห็น	30.77	28.57	40.94	24.32	34.15	31.75	187
ไม่ตอบ	1.40	3.17	1.58	0.90	2.44	1.87	11
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

ความนิยมนายกรัฐมนตรี้ที่เป็นทหารมากกว่าพลเรือนของผู้ตอบ (ตารางที่ 60) พบว่านักเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 5 จะมีเห็นด้วยเป็นจำนวนร้อยละดังนี้คือ 46.85, 49.21, 44.88, 59.46 และ 48.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 61

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการเข้าแก้ไขสถานการณ์
ของทหาร จำแนกตามชั้นเรียน

ทัศนคติของผู้ตอบ	ร้อยละของนักเรียน					รวม	จำนวน
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5		
เห็นด้วย	86.01	79.36	86.61	88.29	89.02	85.57	504
ไม่เห็นด้วย	4.20	10.32	5.51	6.31	4.88	6.28	37
ไม่มีความเห็น	9.79	5.56	7.09	3.60	4.88	6.45	38
ไม่ตอบ	-	4.76	0.79	1.80	1.22	1.70	10
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	589

จากตารางที่ 61 จะเห็นว่าทัศนคติแบบอำนาจนิยมของผู้ตอบอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือการเห็นด้วยกับการให้ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมืองเพื่อแก้ไขวิกฤติการณ์และความวุ่นวายของบ้านเมืองโดยแยกตามชั้นเรียนจะพบว่า ผู้ตอบที่เห็นด้วย เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 จำนวนร้อยละ 86.01 ชั้นปีที่ 2 จำนวนร้อยละ 79.36 ชั้นปีที่ 3 - 5 จำนวนร้อยละ 86.61, 88.29 และ 89.02 ตามลำดับ

จากตารางที่ 55 - 61 ซึ่งได้นำมาแสดงให้เห็นในรายละเอียดต่าง ๆ ตามทัศนะของผู้ตอบที่มีคำถาม ซึ่งเป็นลักษณะของทัศนคติแบบอำนาจนิยม จากการวิเคราะห์พบว่าความแตกต่างระหว่างชั้นการศึกษา มิได้เพิ่มทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมเลย คำถามใดที่ผู้ตอบแสดงออกถึงทัศนคติที่เป็นลักษณะอำนาจนิยม เมื่อได้วิเคราะห์โดยแยกเป็นชั้นเรียนเพื่อการเปรียบเทียบแล้วพบว่าระดับความมากน้อยของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยม ของนักเรียนแต่ละชั้นมิได้แตกต่างกันมากนัก และที่สำคัญคือมิได้เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนที่สัมพันธ์กับชั้นเรียนแต่อย่างใด และเนื่องจากคำตอบของคำถามข้ออื่น ๆ มีลักษณะเดียวกันจึงมิได้นำมาแสดงไว้ทั้งหมด จากตารางที่ 55 - 61 พบว่าระดับของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมไม่ว่าจะเป็นแง่ของการยอมรับอำนาจ การนิยมใช้อำนาจ ผู้ตอบทุกชั้นอยู่ในระดับที่สูงทั้งสิ้น แต่ในเวลาเดียวกัน นักเรียนชั้นปีที่ 5 มิได้มีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมสูงกว่านักเรียนชั้นต่ำกว่าเสมอไป แม้ว่าบางตารางจะมีแนวโน้มว่านักเรียนชั้นสูงกว่าจะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมสูงกว่านักเรียนชั้นต่ำกว่าบ้างก็ตาม นั่นแสดงว่าระดับความมากน้อยของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมิได้เป็นอัตราส่วนสัมพันธ์กับระดับชั้นการศึกษาแต่อย่างใด ในบางตารางจะพบว่าทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนชั้นปีที่ 1 สูงกว่าของนักเรียนชั้นปีที่ 2 เสียอีก เมื่อเป็นเช่นนี้จากสมมุติฐานในข้อที่ 2 ที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศชั้นสูง มีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นต่ำกว่าจึงเป็นการไม่ถูกต้อง

ทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศกับการมีอาชีพเป็นข้าราชการทหารของบิดามารดา

สำหรับสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดามีได้มีอาชีพเป็นทหาร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษามีความเชื่อเป็นทุนเดิมอยู่ก่อนว่าการประกอบอาชีพของบิดามารดาจะต้องส่งผลสะท้อนไปถึงบุตรอย่างแน่นอน ถ้าบิดามารดาเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อยู่ในกรมหรือกระทรวงใด บิดามารดาก็มักจะชักชวนบุตรของตนเข้าไปทำงานในที่นั้นด้วย ความเจริญก้าวหน้าในชีวิตราชการก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็วและรวดเร็วเพราะฉะนั้นอาชีพทหารก็เช่นเดียวกัน ผู้ศึกษาเห็นว่าบิดามารดาที่รับราชการทหาร ก็คงอยากเห็นลูกรับราชการทหาร เจริญรอยตามตน เมื่อตนได้รับการ

ถ่ายถอดทัศนคติเป็นแบบอำนาจนิยมมาจากระบบราชการทหารก็น่าจะถ่ายถอดทัศนคติ
 เช่นนั้นไปยังบุตรท้าย เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาจึงได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้ว่า
 นักเรียนนายเรืออากาศ ที่บิดามารดาได้รับราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นแบบ
 อำนาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดาไม่ได้มีอาชีพเป็นทหาร

ในการพิสูจน์สมมุติฐานข้อนี้ผู้ศึกษาได้ยกเอาค่าตามที่แสดงถึงทัศนคติที่เป็น
 แบบอำนาจนิยมซึ่งได้วิเคราะห์ในข้อค้น ๆ มาแล้ว โดยอาศัยตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่ง คือ
 อาชีพของบิดามารดา ซึ่งในตารางที่ 62 - 67 จะแสดงให้เห็นถึงจำนวนนักเรียนนาย
 เรืออากาศที่มีบิดามารดาในอาชีพต่าง ๆ คือ อาชีพรับราชการทหารร้อยละ 44.82
 อาชีพข้าราชการพลเรือนร้อยละ 12.22 อาชีพเกษตรกรร้อยละ 12.56 ฯลฯ ซึ่งจาก
 ตารางการประกอบอาชีพของบิดาและมารดาที่ผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์โดยยกเอา
 ทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของผู้ตอบมาหาข้อเปรียบเทียบเพื่อทราบความแตกต่างของ
 ระดับทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของผู้ตอบโดยเปรียบเทียบกับความแตกต่างของการ
 ประกอบอาชีพของบิดามารดา ซึ่งจะได้วิเคราะห์โดยละเอียดในตารางที่ 62 - 67

ตารางที่ 62
ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระบบอาวุโส
จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	ร้อยละของผู้ตอบ				รวม	จำนวน (589)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ		
ข้าราชการทหาร	78.41	7.58	11.74	2.27	100.00	264
ข้าราชการพลเรือน	81.94	12.50	6.56	-	100.00	72
ตำรวจ	90.00	6.67	6.67	-	100.00	30
เกษตรกร	64.48	6.76	6.76	-	100.00	74
พ่อค้า	82.98	4.25	10.64	2.13	100.00	47
อาชีพอิสระ	76.92	7.69	15.39	-	100.00	13
รับจ้าง	78.72	12.77	6.38	2.13	100.00	47
อื่น ๆ	90.48	2.38	7.14	-	100.00	42

ทัศนคติของผู้ตอบเกี่ยวกับระบบอาวุโสในโรงเรียน ตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว จากตารางที่ 15 ซึ่งพบว่าผู้ตอบเห็นด้วยกับระบบดังกล่าวเป็นจำนวนถึงร้อยละ 81.66 แต่เพื่อจะทราบถึงความแตกต่างของความมากมายในร้อยละของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยม

ผู้ศึกษาจึงได้นำเอาทัศนคติที่ว่าวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างโดยแยกตามอาชีพของ บัณฑิตมาศึกษา ซึ่งจากตารางที่ 62 พบว่า ระดับของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยม เมื่อแยก ตามลักษณะการประกอบอาชีพของบัณฑิตแล้ว ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ผู้ตอบที่มีบิดา เป็นข้าราชการทหาร เห็นด้วยมีจำนวนร้อยละ 78.41 บิดาเป็นข้าราชการพลเรือน เห็น ด้วยร้อยละ 81.94 บิดาเป็นตำรวจ เห็นด้วยร้อยละ 90.00 ส่วนผู้ตอบที่มีบิดาประกอบ อาชีพเป็นเกษตรกร พ่อค้า อาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง เห็นด้วยเป็นจำนวนร้อยละ 64.48, 82.98, 76.92, และ 78.72 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่นทำงานส่วนตัว เห็นด้วยกับระบบอาวุโสเป็นจำนวนร้อยละ 90.48 ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบ ที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารมีระดับทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมอยู่ในระดับที่ใกล้เคียง กับผู้ตอบที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นคือไม่ได้สูงกว่าแต่อย่างใด

ตารางที่ 63
ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อระบบอาวุโสในโรงเรียน
จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	ร้อยละของผู้ตอบ				รวม	จำนวน (589)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ		
ข้าราชการทหาร	70.36	16.67	16.67	-	100.00	27
ข้าราชการพลเรือน	78.87	9.86	8.45	2.82	100.00	71
เกษตรกร	84.15	8.54	6.10	1.21	100.00	82
ค้าขาย	81.54	6.92	10.77	0.77	100.00	130
รับจ้าง	89.76	4.08	4.08	2.04	100.00	49
อื่น ๆ	82.09	6.97	9.45	1.49	100.00	201
ไม่ตอบ	75.86	10.34	13.80	-	100.00	29

การเชื่อฟังระบบอาวุโสของผู้ตอบซึ่งอยู่ในระดับสูง แต่เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา ผู้ศึกษาจึงได้วิเคราะห์โดยแยกให้เห็นในรายละเอียดของความแตกต่าง ตามตารางที่ 63 พบว่าระดับทัศนคติของผู้ตอบที่มารดามีอาชีพรับราชการเป็นทหารมีผู้เห็นด้วยจำนวนร้อยละ 70.36 ผู้ตอบที่มีมารดาเป็นข้าราชการ

พลเรือน เห็นด้วยร้อยละ 78.87 ผู้ตอบที่มารคามีอาชีพเป็นเกษตรกร เห็นด้วยจำนวนร้อยละ 84.15 ส่วนผู้ตอบที่มารคามีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และอื่น ๆ คือส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน เห็นด้วยกับระบบอาวุโสในโรงเรียนจำนวนร้อยละ 81.54, 89.76, 82.09 ตามลำดับ สำหรับผู้ตอบที่ไม่ได้ตอบว่ามารคาประกอบอาชีพอะไร เห็นด้วยกับระบบอาวุโสเป็นจำนวนร้อยละ 75.86 ซึ่งจากตารางที่ 63 แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพรับราชการทหารของมารคาของผู้ตอบ มีได้มีส่วนทำให้ผู้ตอบมีร้อยละของทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมสูงกว่าผู้ตอบอื่น ๆ ที่มีได้มีมารคาประกอบอาชีพรับราชการทหารแต่อย่างใด แต่ในทางตรงกันข้ามจากตารางที่ 63 นี้ กลับปรากฏว่าผู้ตอบที่มีมารคาประกอบอาชีพรับราชการทหารมีร้อยละของทัศนคติต่ำกว่าผู้ที่มีมารคาประกอบอาชีพอื่นที่มีโชทหารเสียอีก

ตารางที่ 64
ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่
จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	ร้อยละของผู้ตอบ				รวม	จำนวน (589)
	ผิด	ไม่ผิด	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ		
ข้าราชการทหาร	83.33	2.65	12.12	1.90	100.00	264
ข้าราชการพลเรือน	80.56	8.35	11.11	-	100.00	72
ตำรวจ	96.66	-	3.33	-	100.00	30
เกษตรกร	85.13	6.76	8.11	-	100.00	74
พ่อค้า	80.85	2.13	17.20	-	100.00	47
อาชีพอิสระ	53.84	7.70	38.46	-	100.00	13
รับจ้าง	76.60	10.63	10.63	2.14	100.00	47
อื่น ๆ	83.33	4.76	9.53	2.38	100.00	42

จากตารางที่ 64 พบว่า การเห็นด้วยของผู้ตอบเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่ เมื่อแยกตามการประกอบอาชีพของบิดาแล้ว มีผู้เห็นด้วยว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่เป็นสิ่งที่ผิด ผู้ตอบที่บิดาเป็นข้าราชการทหารมีจำนวนร้อยละ 83.33

ผู้ตอบที่บิดาเป็นข้าราชการพลเรือนเห็นว่าผิดจำนวนร้อยละ 80.56 ผู้ตอบที่บิดาเป็นข้าราชการตำรวจ เห็นว่าผิดร้อยละ 96.66 ส่วนผู้ตอบที่บิดาประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร พ่อค้า อาชีพอิสระ รับจ้าง และประกอบอาชีพอื่น เช่นทำงานส่วนตัว เห็นด้วยว่าเป็นสิ่งที่ผิด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่ มีจำนวนร้อยละ 85.13, 80.85, 53.84, 76.60 และ 83.33 ตามลำดับ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารมิได้มีระดับทัศนคติที่เป็นแบบอย่างนิยมสูงกว่าผู้ตอบคนอื่น ๆ ที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นแต่อย่างใด

ทัศนคติของผู้ตอบต่อการนี้ที่ว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่เป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่ เมื่อจำแนกตามอาชีพมารดาแล้ว (ตามตารางที่ 65) จะพบว่า ผู้ตอบที่มารดาเป็นข้าราชการทหารจำนวนร้อยละ 81.49 เห็นว่าผิด ผู้ตอบที่มารดาเป็นข้าราชการพลเรือน เห็นว่าผิดมีจำนวนร้อยละ 85.91 ส่วนผู้ตอบที่มารดาประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง และอื่น ๆ คือส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน เห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่ เป็นสิ่งที่ผิด มีจำนวนร้อยละ 86.58, 81.54, 91.84 และ 79.60 ตามลำดับ สำหรับผู้ตอบที่ไม่ได้บอกอาชีพของมารดาเห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่เป็นสิ่งที่ผิด มีจำนวนร้อยละ 72.41 ซึ่งจากตารางที่ 65 นี้ พบว่าระดับของทัศนคติของผู้ตอบที่มีมารดาข้าราชการทหารหรือไม่รับราชการทหารจะไม่มี ความแตกต่างของความมากน้อยในเรื่องทัศนคติที่เป็นแบบอย่างนิยมแต่อย่างใด ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่อาชีพมารดาของผู้ที่ทำงานรับจ้างจะอยู่ในระดับที่สูงที่สุด

ตารางที่ 65

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการไม่ปฏิบัติตาม

คำสั่งของรุ่นพี่ จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	รอยละของผู้ตอบ				รวม	จำนวน (589)
	ผิด	ไม่ผิด	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ		
ข้าราชการทหาร	81.49	11.11	7.40	-	100.00	27
ข้าราชการพลเรือน	85.91	2.82	9.86	1.41	100.00	71
เกษตรกร	86.58	4.88	7.32	1.22	100.00	82
ค้าขาย	81.54	3.08	14.62	.76	100.00	130
รับจ้าง	91.84	2.04	6.12	-	100.00	49
อื่น ๆ	79.60	5.97	12.94	1.49	100.00	201
ไม่ตอบ	72.41	3.45	20.69	3.45	100.00	29

ตารางที่ 66
ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการใช้มาตรการ
พิเศษแทนกฎหมาย จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	ร้อยละของผู้ตอบ				รวม	จำนวน (589)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ		
ข้าราชการทหาร	80.68	7.20	9.85	2.27	100.00	264
ข้าราชการพลเรือน	87.50	8.33	1.17	-	100.00	72
ตำรวจ	76.67	3.33	16.67	3.33	100.00	30
เกษตรกร	86.49	2.71	5.40	5.40	100.00	74
พ่อค้า	89.36	2.13	8.51	-	100.00	47
อาชีพอิสระ	92.31	-	7.69	-	100.00	13
รับจ้าง	87.23	2.13	9.51	2.13	100.00	47
อื่น ๆ	88.10	2.38	7.14	2.38	100.00	42

จากตารางที่ 66 พบว่าร้อยละ 80.68 ของผู้ตอบที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารเห็นด้วยกับการใช้มาตรการพิเศษ เช่นการใช้มาตรา 17 สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แทนการใช้กฎหมายตามธรรมดาที่มี ส่วนผู้ตอบที่มีบิดาเป็นข้าราชการพลเรือน และตำรวจเห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าวจำนวนร้อยละ 87.50 และ 76.67 สำหรับผู้ตอบที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกร พ่อค้า อาชีพอิสระ รับจ้าง และอื่น ๆ เห็นด้วยคิดเห็นจำนวนร้อยละ 86.49, 89.36, 92.31, 87.23 และ 88.10 ตามลำดับ ซึ่งจากตารางที่ 67 นี้ แสดงว่าผู้ตอบที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการทหารมีได้มีร้อยละของทัศนคติที่เป็นแบบอย่างนิยมสูงกว่าผู้ตอบที่มีบิดามีได้มีอาชีพเป็นข้าราชการทหาร

ตารางที่ 67

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อการใช้มาตรการ
พิเศษแทนกฎหมาย จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	ร้อยละของผู้ตอบ				รวม	จำนวน (589)
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ		
ข้าราชการทหาร	77.78	3.70	18.52	-	100.00	27
ข้าราชการพลเรือน	92.69	-	5.63	1.41	100.00	71
เกษตรกร	86.58	2.44	7.32	3.66	100.00	32
ค้าขาย	81.54	6.15	10.00	2.31	100.00	130
รับจ้าง	85.72	4.08	8.16	2.04	100.00	49
อื่น ๆ	82.58	9.96	7.46	2.00	100.00	201
ไม่ตอบ	79.31	6.90	10.34	3.45	100.00	29

ทัศนคติของผู้ตอบเกี่ยวกับการใช้มาตรการพิเศษ แทนการใช้มาตรการตามกฎหมายธรรมดาเมื่อจำแนกออกตามอาชีพมารดาของผู้ตอบแล้ว จะพบว่า (ตารางที่ 67) ผู้ตอบที่มีมารดามีอาชีพรับราชการทหารและพลเรือน จะเห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว เป็นจำนวนร้อยละ 77.78 และ 92.96 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่มีมารดามีอาชีพเป็นเกษตรกรค้าขาย รับจ้าง อาชีพอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่ไม่ตอบ มีจำนวนร้อยละ 86.58, 81.54, 85.72, 82.58 และ 79.31 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบที่มารดาเป็นข้าราชการทหาร มิได้มีร้อยละของทัศนคติที่สูงกว่าผู้ที่มีมารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ สำหรับคำถามข้ออื่น ๆ ผลที่ออกมาอยู่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันจึงไม่ได้นำมาแสดงไว้ทั้งหมด

จากตารางที่ 62 - 67 พบว่าอาชีพรับราชการทหารของบิดามารดาของนักเรียน มิได้มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนแต่อย่างใด ความมากน้อยของทัศนคติของนักเรียน มิได้ขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพเป็นข้าราชการทหารของบิดามารดาของนักเรียน ดังนั้นสมมุติฐานที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดาประกอบอาชีพอื่น จึงไม่เป็นการถูกต้อง เพราะไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด

รวมความแล้วจากสมมุติฐานทั้ง 3 ข้อ สมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศไทยในปัจจุบันมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยม ปรากฏว่าไม่เป็นความจริงทั้งหมด เพราะจากการวิเคราะห์พบว่านักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติทั้งที่เป็นแบบอำนาจนิยมและประชาธิปไตย อยู่ในคนคนเดียวกัน ส่วนสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศที่เรียนอยู่ในชั้นสูงกว่าจะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า สมมุติฐานข้อนี้ก็มิถูกต้องอีกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะไม่ว่าจะเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 หรือ 5 ต่างก็มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นแบบอำนาจนิยมเหมือน ๆ กัน สำหรับสมมุติฐานข้อที่ 3 นั้นก็ไม่ถูกต้องเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะจากสมมุติฐานที่ว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการทหาร ส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่บิดามารดามีได้มีอาชีพรับราชการทหาร แต่จากการวิเคราะห์พบว่าอาชีพรับราชการทหารของบิดามารดามีได้ทำให้นักเรียนมีทัศนคติแบบอำนาจนิยมมากกว่าผู้อื่นแต่อย่างใด

เปรียบเทียบผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 นี้ ทำให้ทราบทัศนคติในทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศได้เป็นอย่างดีว่ามีทัศนคติในทางการเมืองแบบไหน ทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศบางอย่างสอดคล้องกับผลการวิจัยของคนอื่น ๆ ที่ได้ทำการวิจัยในลักษณะเดียวกัน แต่ก็มีหลายอย่างที่ไม่สอดคล้องกันเสียทีเดียว หากนำผลของการวิจัยนี้ไปเปรียบเทียบกับผลของนักวิจัยคนอื่น ๆ โดยเปรียบเทียบเพียงบางส่วนที่มีค่าตามใกล้เคียงกัน จะพบสิ่งที่น่าสนใจเกิดหลายประการ เช่นทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศที่เป็นแบบอำนาจนิยม โดยแยกตามอาชีพของบิดา เป็นต้น การมีทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศอยู่ในระดับที่สูง แต่เมื่อแยกตามการประกอบอาชีพของบิดาแล้วจะพบว่านักเรียนที่มีบิดามีได้เป็นข้าราชการทหารมีระดับทัศนคติที่เป็นแบบอำนาจนิยมสูงกว่านักเรียนที่บิดาเป็นทหาร เช่นนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพพ่อค้า จะอยู่ในระดับสูงคือร้อยละ 82.98 บิดามีอาชีพรับจ้าง มีร้อยละ 78.72 แต่นักเรียนที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารมีเพียงร้อยละ 78.41 (รายละเอียดดูจากตารางที่ 62) แต่จากการศึกษาทหารอากาศชั้นนาวาอากาศ (นายพัน) ของนาวาโท สุรพาสน์ ทัพภมาน¹ พบว่านายนาวาอากาศที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหาร มีระดับทัศนคติเสรีนิยมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับนายนาวาอากาศอื่น ๆ ที่มีบิดามีได้มีอาชีพเป็นข้าราชการทหาร คือนายนาวาอากาศที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหาร จะมีระดับทัศนคติแบบเสรีนิยมต่ำ คือมีอยู่ คือมีอยู่ถึงร้อยละ 71.60 ในขณะเดียวกันนายนาวาอากาศที่มีบิดาเป็นเกษตรกร พ่อค้า และรับจ้าง มีอัตราส่วนของทัศนคติแบบเสรีนิยมต่ำกว่ามาก คือร้อยละ 13.50, 15.20 และ 19.80 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าผู้วิจัยสามารถหาทัศนคติที่มีบิดาประกอบ

¹สุรพาสน์ ทัพภมาน, "ทัศนคติทางการเมืองนายทหาร ชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ" หน้า 142.

อาชีพอื่นมิใช่ราชการทหาร มีทัศนคติแบบเสรีนิยมสูงกว่าผู้ที่บิดาเป็นทหาร และจากการ
 ศึกษานักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ของ ร้อยโทหญิง ทรศนีย์ ปัจจุบันันท์¹ พบว่านักเรียน
 นายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่บิดาเป็นข้าราชการทหาร มีระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมสูงกว่านักเรียน
 ที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น เช่น พ่อค้าและรับจ้าง ถึงร้อยละ 94.25, 83.33 และ 92.00
 ตามลำดับ และในทางตรงกันข้ามจากการเปรียบเทียบจะพบความจริงที่เหมือนกันอยู่อย่าง
 หนึ่ง คือ นายนาวาอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่มีบิดา
 ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ไช่แบบอำนาจนิยม คือเป็นเสรีนิยมอยู่ในระดับที่สูงกว่า
 คนที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น (รายละเอียดของการเปรียบเทียบโปรดดูจากตารางที่ 68)

¹ ทรศนีย์ ปัจจุบันันท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหาร
 บกไทย," หน้า 254.

ตารางที่ 68

เปรียบเทียบระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนายทหารอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศและ
นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพ บิดา	ร้อยละของผู้ตอบ											
	สูง		กลาง		ต่ำ		ไม่ตอบ					
	นายพัน ¹	นอ. จปร. ²	นายพัน ¹	นอ. จปร. ²	นายพัน ¹	นอ. จปร. ²	นายพัน	นอ. จปร. ²	นายพัน	นอ. จปร. ²		
ข้าราชการ												
การทหาร	71.60	78.41	94.25	18.30	11.74	4.60	10.00	7.58	0.57	-	2.27	0.57
พอลีกา	12.20	82.98	83.33	39.30	10.64	16.66	45.50	4.25	-	-	2.13	-
รับจ้าง	18.80	78.72	92.00	31.30	6.38	-	50.10	12.77	4.00	-	2.13	4.00

หมายเหตุ นายพัน คือ นายนาวาอากาศ

นอ. คือ นักเรียนนายเรืออากาศ

จปร. คือ นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

- ที่มา 1. สุรพาสน์ ทัพภมาน, "ทัศนคติทางการเมืองนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ," หน้า 142.
2. ทรรศนีย์ ปัจจุสานนท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย," หน้า 254.

ระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ถ้าวัดเปรียบเทียบกับระดับทัศนคติของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ต่อคำถามบางคำถาม แล้ว จะพบว่าระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศต่ำกว่าของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเล็กน้อย จากตารางที่ 69 ซึ่งเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ตอบคำถาม ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งรุ่นพี่ว่าผิดหรือไม่ นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ร้อยละ 83.06 เห็นว่าผิดและนักเรียนนายเรืออากาศร้อยละ 82.51 เห็นว่าผิดเช่นเดียวกันซึ่งระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ นาวาโทสุรพาสน์ ทัทภมาน¹ ซึ่งพบว่าระดับทัศนคติแบบเสรีนิยมของนายพันที่สำเร็จจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อยู่ในระดับที่ต่ำ (คือเป็นแบบอำนาจนิยมมาก) กว่าที่สำเร็จจากโรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายเรือ คือเป็นทัศนคติเสรีนิยมต่ำร้อยละ 43.30, 25.20 และ 7.50 นั่นคือนายนาวาที่สำเร็จจากโรงเรียนนายเรือมีทัศนคติแบบเสรีนิยมสูงที่สุด ส่วนนายพันที่สำเร็จจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จะมีทัศนคติแบบเสรีนิยมต่ำที่สุด ซึ่งก็ไปสอดคล้องกับการวิจัยของ จิน วิภาตะกาลัส² ที่พบว่านักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติเป็นเสรีนิยมต่ำกว่าของนักเรียนนายเรือ²

¹สุรพาสน์ ทัทภมาน, "ทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพอากาศ" และกองทัพเรือ² และกองทัพอากาศ," หน้า 132.

²Jin Viphatakals, "The Military in Politics : A study of Military Leadership in Thailand," pp. 119 - 200.

ตารางที่ 69

เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศ นักเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
ต่อการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	นักเรียนนายเรืออากาศ		นักเรียนนายร้อย จปร. ¹	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดี	486	82.51	299	83.06
ไม่ผิด	27	4.58	18	5.00
ไม่มีความเห็น	69	11.71	37	10.28
ไม่ชอบ	7	1.20	6	11.66
รวม	589	100.00	360	100.00

ที่มา : 1. ทรรศนีย์ บัจจุสานนท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบก
ไทย," หน้า 255.

การมีทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศ เปรียบเทียบกับนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ถ้าใช้ค่าเฉลี่ยจากตารางค่าตามที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดแบบอำนาจนิยมพบว่าระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศยังต่ำกว่านักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า คือ ร้อยละ 49.94 กับร้อยละ 56.90 (ดูจากตารางที่ 70) ซึ่งแสดงว่า นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีระดับของทัศนคติแบบอำนาจนิยมสูงกว่านักเรียนนายเรืออากาศนั่นเอง

ตารางที่ 70

ร้อยละของระดับทัศนคติ ที่เป็นแบบอำนาจนิยม ของนักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ความคิดเห็น ของผู้ตอบ	ระดับทัศนคติ							
	สูง		กลาง		ต่ำ		ไม่ตอบ	
	นนอ.	จปร.	นนอ.	จปร.	นนอ.	จปร.	นนอ.	จปร.
คำถามที่ตั้ง อยู่บนพื้นฐาน ของทัศนคติที่ เป็นแบบอำนาจ นิยม	49.94	56.90	16.23	14.40	32.12	27.60	1.70	1.10

หมายเหตุ นนอ. นักเรียนนายเรืออากาศ (จำนวน = 589)

จปร. นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จำนวน = 360)

ที่มา

1. ทรรศนีย์ ปัจจุลาพันธ์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย," หน้า 159.

ตารางที่ 70 ได้เปรียบเทียบให้เห็นระดับทัศนคติแบบอำนาจนิยมของนักเรียน นายเรืออากาศว่า มีค่ากว่านักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในทางกลับกัน นักเรียน นายเรืออากาศมีระดับของทัศนคติที่ไม่เป็นแบบอำนาจนิยมสูงกว่านักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นั่นคือ นักเรียนนายเรืออากาศ น่าจะมีระดับทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยสูงกว่า นักเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้าด้วย แต่จากการศึกษาวิจัยพบว่า ในแง่ของการมีทัศนคติแบบประชาธิปไตย ถ้าคิดค่าเฉลี่ยจากคำถามต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทัศนคติแบบประชาธิปไตย นักเรียนนาย เรืออากาศยังมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยน้อยกว่า นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อีกเช่น กัน คือร้อยละ 50.27 กับร้อยละ 58.02 (รายละเอียดโปรดดูจาก ตารางที่ 71)

ตารางที่ 71

ร้อยละของระดับทัศนคติที่เป็นแบบประชาธิปไตย ของนักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ความคิดเห็นของ ผู้ตอบ	ระดับทัศนคติ							
	สูง		กลาง		ต่ำ		ไม่ตอบ	
	นนอ.	จปร. ¹	นนอ.	จปร. ¹	นนอ.	จปร. ¹	นนอ.	จปร. ¹
คำถามที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของทัศนคติ ที่เป็นแบบประชา ธิปไตย	50.27	58.02	16.81	8.98	30.61	26.14	2.31	1.38

หมายเหตุ นนอ. = นักเรียนนายเรืออากาศ (จำนวน = 589)

จปร. = นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จำนวน = 360)

ที่มา : 1. ทรรศนีย์ บัจจุสานนท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย," หน้า 159.

ทัศนคติแบบอ่านาจนิยมของนักเรียนนายเรืออากาศเห็นได้เด่นชัดยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 72, 73 และ 74 ซึ่งเป็นความคัดเห็นเกี่ยวกับผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งว่า มีความจำเป็นหรือไม่มีความจำเป็น สำหรับประเทศไทยซึ่งร้อยละ 32.26 บอกว่าไม่จำเป็น (ตารางที่ 72) และในจำนวนร้อยละ 32.26 นี้ มีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการปกครองว่า ควรเป็นเผด็จการโดยทหาร (ขวาสุด) ซึ่งสูงที่สุดคือ ร้อยละ 30.01 (ตารางที่ 73) ซึ่งสูงกว่ารูปแบบการปกครองแบบเผด็จการแบบอื่น ๆ นอกจากนี้แล้ว นักเรียนนายเรืออากาศ ส่วนใหญ่ยังนิยมที่จะอยู่ในสังคมที่มีเสรีภาพน้อย แต่มีความสงบสุข ไม่มีการเค้นขมวนเรียกร่องวุ่นวาย คือพอใจที่จะอยู่ในสังคมที่มีเสรีภาพอันจำกัด ซึ่งมีถึง ร้อยละ 65.20 (ตารางที่ 74)

ตารางที่ 72

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศ ต่อความจำเป็นของการมีผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้ง

(คำถาม : ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งมีความจำเป็นสำหรับการปกครองของไทย)

ทัศนของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
จำเป็น	280	47.54
ไม่จำเป็น	190	32.26
ไม่มีความเห็น	103	17.49
ไม่ตอบ	16	2.71
รวม	589	100.00

ตารางที่ 73

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศ ต่อรูปแบบของการปกครองของไทย
(ข้อความ : ถ้าท่านเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งไม่มีความจำเป็น
สำหรับการปกครองของไทย การปกครองแบบใดจะเหมาะสมกับประเทศไทย)

ทัศนของผู้ตอบเกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
เผด็จการโดยทหาร (ขวาสุด)	57	30.01
เผด็จการโดยคอมมิวนิสต์ (ซ้ายสุด)	-	-
แบบสังคมนิยมประชาธิปไตย (เป็นกลาง ๆ)	53	27.89
แบบสมบูรณาญาสิทธิราช	3	1.58
แบบมีผู้แทนแต่ผู้แทนมาจากการแต่งตั้ง		
ไม่ใช่การเลือกตั้ง	28	14.74
แบบอื่น ๆ	3	1.58
ไม่ตอบ	15	7.90
รวม	190	100.00

ตารางที่ 74

ทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศต่อสภาพสังคมที่มีการเลือกตั้งและไม่มี การเลือกตั้ง

(คำถาม : ท่านคิดว่า การมีผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งเป็นการปกครองที่มี เสรีภาพมาก แต่สังคมมีแต่ความวุ่นวายโกลาหล ถ้าเทียบกับการไม่มีผู้แทน ซึ่งเป็นเผด็จ การและมีเสรีภาพน้อยกว่า แต่สังคมมีความสงบมีความวุ่นวานน้อยกว่า ท่านพอใจในสังคม แบบใดมากที่สุด)

ความพอใจของผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
สังคมที่มีเสรีภาพมากแต่วุ่นวาย	22	3.74
สังคมที่มีเสรีภาพน้อยแต่สงบ	384	65.20
ชอบพอ ๆ กันทั้งคู่	29	4.92
ไม่ชอบทั้งคู่	136	23.09
ไม่ตอบ	18	3.05
รวม	589	100.00

การที่นักเรียนนายเรืออากาศได้มีโอกาสศึกษาวิทยาการแผนใหม่ ทำให้นักเรียนนายเรืออากาศมีทัศนคติเป็นแบบประชาธิปไตยได้ในบางแง่บางส่วน ถึงแม้ว่าร้อยละของทัศนคติแบบประชาธิปไตย จะไม่สูงมากเหมือนระดับทัศนคติแบบอำนาจอานิยม แต่ก็ยังเป็น การแสดงออกที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น เรื่องนโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดยเสียงข้างมาก นักเรียนนายเรืออากาศเห็นด้วยถึง ร้อยละ 68.76 มีผู้ไม่เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 15.79 (ดูจากตารางที่ 5) ระดับของทัศนคติแบบประชาธิปไตยนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งศึกษาโดย ร.ท.หญิง ทรรศนีย์ ปัจจุบันนท์¹ พบว่าระดับทัศนคติต่อคำถามดังกล่าว นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าอยู่ในระดับที่สูงกว่า นักเรียนนายเรืออากาศ คือมีผู้เห็นด้วยร้อยละ 74.17 และไม่เห็นด้วยเพียง 13.33 (โปรดดูรายละเอียดเปรียบเทียบในตารางที่ 75)

การมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในวงการเมือง การมีสิทธิเสรีภาพในการพูด ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนักเรียนนายเรืออากาศส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ แต่เมื่อเปรียบเทียบความ กัดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้กับนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าแล้ว ปรากฏว่าของนักเรียนนายเรืออากาศยังอยู่ในระดับต่ำกว่า คือร้อยละ 64.86 กับร้อยละ 83.06 (รายละเอียดโปรดดู จากตารางที่ 76)

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 138.

ตารางที่ 75

เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศและนักเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
*กรณีนโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนดโดยเสียงข้างมาก

ความคิดเห็น ของผู้ตอบ	นักเรียนนายเรืออากาศ		นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	405	68.76	267	74.17
ไม่เห็นด้วย	93	15.79	48	13.33
ไม่มีความเห็น	80	13.58	45	12.50
ไม่ตอบ	11	1.87	-	-
รวม	589	100.00	360	100.00

ที่มา : 1. ทรรคนีย์ บัจจุสานนท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย," หน้า 254.

ตารางที่ 76

เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนนายเรืออากาศและนักเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
ต่อกรณีเสรีภาพในการพูดหรือแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	นักเรียนนายเรืออากาศ		นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	382	64.86	299	83.06
ไม่เห็นด้วย	121	20.54	17.	4.72
ไม่มีความเห็น	74	12.56	43	11.94
ไม่ตอบ	12	2.04	1	0.28
รวม	589	100.00	360	100.00

ที่มา : 1. ทรรศนีย์ บัจจุสานนท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย," หน้า 254.

กล่าวโดยสรุปแล้วนักเรียนนายเรืออากาศเป็นกลุ่มชนที่ต้องศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมหนึ่ง ซึ่งอยู่ภายในกรอบ ระเบียบ วินัย ของสังคมทหารและระบบราชการ ทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนจึงแสดงออกในรูปของทัศนคติแบบอำนาจนิยมในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่ในเวลาเดียวกันทัศนคติแบบประชาธิปไตยก็มิอยู่บ้างพอสมควร